

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ

АРХЕОЛОШКИ ИНСТИТУТ БЕОГРАД

Галерија Српске академије наука и уметности /
Gallery of the Serbian Academy Sciences and Arts

РИМСКИ ЛИМЕС И ГРАДОВИ НА ТЛУ СРБИЈЕ
ROMAN LIMES AND CITIES ON THE TERRITORY OF SERBIA

Издавач / Published by

Српска академија наука и уметности / Serbian Academy of Sciences and Arts
Археолошки институт - Београд / Archaeological institute - Belgrade

Главни уредник/Editors-in-chief

Душан Оташевић / Dušan Otašević

Уредници / Editors

Миомир Кораћ / Miomir Korać
Стефан Поп-Лазич / Stefan Pop-Lazić

Рецензенти / Reviewers

Гојко Суботић / Gojko Subotić
Милоје Р. Васић / Miloje R. Vasić

РИМСКИ ЛИМЕС И ГРАДОВИ
НА ТЛУ СРБИЈЕ

ROMAN LIMES AND CITIES ON
THE TERRITORY OF SERBIA

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ

АРХЕОЛОШКИ ИНСТИТУТ БЕОГРАД САНУ

САДРЖАЈ

8 | Предговор

РИМСКА НАЛАЗИШТА У СРПСКОМ ПОДУНАВЉУ И ЗАЛЕЂУ

- 14 | Стефан Поп-Лазих, Љубомир Јевтових, Вујадин Вујадиновић, *Римски лимес и провинције на територији данашње Србије*
- 20 | Стефан Поп-Лазих, Вујадин Вујадиновић, Илија Данковић, *Војна опрема*
- 28 | Стефан Поп-Лазих, *Сингидунум*
- 36 | Снежана Голубових, Немања Мрђих, Миомир Кораћ, *Виминацијум*
- 44 | Иван Богданових, Драгана Рогих, Соња Вуковић-Богданових, *Виминацијумски амфиитеатар*
- 50 | Мирјана Војвода, Саша Реџих, *Циркулација римској новца у српском делу лимеса (I–V век)*
- 56 | Оливера Илић, *Пољопривреда у средњем додунављу током римској периода*
- 64 | Ангелина Раичковић Савих, Љубомир Јевтових, Ана Богданових, *Керамички материјал*
- 72 | Илија Данковић, Бебина Милованових, Милица Марјанових, *Од девојчице до matronae: животињи ток жена на лимесу*
- 82 | Снежана Николић, Милица Марјанових, *Римске уљане лампе – профана и сакрална намена*
- 88 | Снежана Голубових, *Медицински инструменти*
- 94 | Снежана Голубових, *Сахрањивање у римском периоду*
- 100 | Илија Микић, *Антрополошки типови са Виминацијума и покушај реконструкције њихових лица*
- 106 | Соња Вуковић-Богданових, *Људи и животиње на јорњомезијском лимесу: археозоолошка сведочанства*
- 112 | Надежда Гавриловић Витас, *Римска религија и култови на дунавском Лимесу у Србији*
- 126 | Ивана Попових, *Порфирне скулптуре из српској дела реије лимеса, као сведочанство о њеном сиратешко-иројандном значају у доба касне антике*
- 160 | Гордана Јеремић, *Рано хришћанство на лимесу*
- 166 | Стефан Поп-Лазих, *Феликс Ромулијана (Гамзирад)*
- 172 | Надежда Гавриловић Витас, *Касноантичка Медијана*
- 182 | Гордана Јеремић, *Naissus – римски и рановизантијски град*

CONTENTS

9 | Foreword

ROMAN SITES IN SERBIAN DANUBE REGION AND ITS HINTERLAND

- 15 | Stefan Pop-Lazić, Ljubomir Jevtović, Vujadin Vujadinović, *Roman Limes and provinces at the territory of modern Serbia*
- 21 | Stefan Pop-Lazić, Vujadin Vujadinović, Ilija Danković, *Military equipment*
- 29 | Stefan Pop-Lazić, *Singidunum*
- 37 | Snežana Golubović, Nemanja Mrđić, Miomir Korać, *Viminacium*
- 45 | Ivan Bogdanović, Dragana Rogić, Sonja Vuković-Bogdanović, *The amphitheatre of Viminacium*
- 51 | Mirjana Vojvoda, Saša Redžić, *Circulation of Roman coins in the Serbian part of the limes (1st–5th century)*
- 57 | Olivera Ilić, *Agriculture in the middle and lower Danube region during the roman period*
- 65 | Angelina Raičković Savić, Ljubomir Jevtović, Ana Bogdanović, *Ceramic material*
- 73 | Ilija Danković, Bećina Milovanović, Milica Marjanović, *From a girl to a matrona: the life course of the women on the limes*
- 83 | Snežana Nikolić, Milica Marjanović, *Roman oil lamps – profane and sacral use*
- 89 | Snežana Golubović, *Medical instruments*
- 95 | Snežana Golubović, *Burials of the Roman period*
- 101 | Ilija Mikić, *Anthropological types of Viminacium and the attempt to reconstruct faces*
- 107 | Sonja Vuković-Bogdanović, *Humans and animals on the Upper Moesian limes: Archaeozoological testimonies*
- 113 | Nadežda M. Gavrilović Vitas, *Roman Religion and Cults on the Danube Limes in Serbia*
- 127 | Ivana Popović, *Porphyry sculptures from the Serbian part of limes region as testimony of its strategic-popaganda significance in the Late Roman period*
- 161 | Gordana Jeremić, *Early christianity on the limes*
- 167 | Stefan Pop-Lazić, *Felix Romuliana (Gamzigrad)*
- 173 | Nadežda Gavrilović Vitas, *Late Roman Mediana*
- 183 | Gordana Jeremić, *Naissus – a Roman and Early Byzantine city*

- 188 | Извори
- 189 | Скраћенице
- 191 | Литература

KATALOG

- 210 | Скраћенице за називе институција које чувају предмете
- 212 | Стефан Поп-Лазић, Вујадин Вујадиновић, Илија Данковић, *Наоружање и војна опрема*
- 233 | Иван Богдановић, Драгана Рогић, Соња Вуковић-Богдановић, *Виминацијумски амфиитеатар*
- 239 | Мирјана Војвода, Саша Реџић, *Циркулација новца у српском делу лимеса*
- 282 | Ангелина Раичковић-Савић, Љубомир Јевтовић, Ана Богдановић, *Керамички материјал*
- 306 | Илија Данковић, Бебина Миловановић, Милица Марјановић, *Од девојчице до матронае: живојни њок жена на лимесу*
- 329 | Снежана Николић, Милица Марјановић, *Римске уљане лампе – њрофана и сакрална намена*
- 353 | Снежана Голубовић, *Медицински инструменти*
- 365 | Илија Микић, *Антрополошки њијови са Виминацијума и њокушај реконструкције њихових лица*
- 367 | Соња Вуковић-Богдановић, *Људи и живојније на њорњомезијском лимесу: археозоолошка сведочанства*
- 372 | Надежда Гавриловић-Витас, Стефан Поп-Лазић, *Римска религија и кулјови на дунавском Лимесу у Србији*
- 378 | Ивана Поповић, *Порфирне скулпјуре из српској дела реије лимеса, као сведочанство о њеном сјрајешко-њројајандном значају у доба касне антике*
- 382 | Ивана Поповић, Стефан Поп-Лазић, *Феликс Ромулијана (Гамзињрад)*
- 385 | Надежда Гавриловић-Витас, Ивана Поповић, *Касноантичка Медијана и Ниш*

- 188 | Sources
- 189 | Abbreviations
- 191 | Literature

CATALOGUE

- 211 | Abreviations for names of Institutions that keep the artefacts
- 212 | Stefan Pop-Lazić, Vujadin Vujadinović, Ilija Danković, *Military equipment*
- 233 | Ivan Bogdanović, Dragana Rogić, Sonja Vuković-Bogdanović,
The amphitheatre of Viminacium
- 239 | Mirjana Vojvoda, Saša Redžić, *Circulation of Roman coins in the Serbian part of the limes (1st–5th century)*
- 282 | Angelina Raičković-Savić, Ljubomir Jevtović, Ana Bogdanović, *Ceramic material*
- 306 | Ilija Danković, Bebina Milovanović, Milica Marjanović, *From a girl to a matrona: the life course of the women on the limes*
- 329 | Snežana Nikolić, Milica Marjanović, *Roman oil lamps – profane and sacral use*
- 353 | Snežana Golubović, *Medical instruments*
- 365 | Ilija Mikić, *Anthropological types of Viminacium and the attempt to reconstruct faces*
- 367 | Sonja Vuković-Bogdanović, *People and animals on the Upper Moesian limes: Archaeozoological testimonie*
- 372 | Nadežda M. Gavrilović-Vitas, Stefan Pop-Lazić, *Roman Religion and Cults on the Danube Limes in Serbia*
- 378 | Ivana Popović, *Porphyry sculptures from the Serbian part of limes region as testimony of its strategic-propaganda significance in the Late Roman period*
- 382 | Ivana Popović, Stefan Pop-Lazić, *Felix Romuliana (Gamzigrad)*
- 385 | Nadežda Gavrilović-Vitas, Ivana Popović, *Late Roman Mediana and Niš*

РИМСКЕ УЉАНЕ ЛАМПЕ – ПРОФАНА И САКРАЛНА НАМЕНА

Снежана НИКОЛИЋ, Милица МАРЈАНОВИЋ

Уљане лампе су у Риму почеле да се користе још у III веку пре н.е., када су преузете из грчких градова на југу Италије. У писаним изворима, у зависности од периода, за лампе се наводе различити термини – *lychnus*, *lampa*, *lucerna*... Најчешће су израђиване од керамике и метала. Као гориво су углавном употребљавана биљна уља, а за фитиљ влакнасти материјали који спорије горе, као што су памук, лан, конопља, трска итд.

Поред утилитарне намене – за осветљавање јавних и приватних објеката, не мање важну улогу лампе су имале и у сакралном животу. Често су полагане у гробове да би симболично осветљавале покојнику прелазак у други свет. Паљене су и приликом даћа које су одржаване у одређеним данима, када је одавана пошта умрлим прецима. Коришћене су и у приватним кућама, при упражњавању различитих обреда, најчешће везаних за култ предака и кућна божанства која штите породицу. Лампе су употребљаване и током других културних церемонија везаних за поједине празнике, када су као вотивни дарови приношене у храмове и светилишта.

Керамичке лампе су чести налази у археолошком материјалу, а због великог броја различитих облика, њихову класификацију је урадило неколико аутора. Типологије С. Лешкеа и Д. Ивањи,¹ иако настале почетком XX века, и данас се користе при обради ове врсте предмета. Осим једноставније обликованих лампи, са једним кљуном, кружним или елипсастим диском, које су често без дршке, наилазимо и на комплексније моделоване примерке, међу којима су најзанимљивије оне са фигурално изведеним реципијентом. Реципијент може бити и четвороугаон, са једним или више пламеника, при чему је дршка најчешће у облику стилизованог листа или, знатно ређе, орла. Код неких облика, на дну лампе је печат са именом мајстора, најчешће на латинском, мада се у римском периоду јављају и лампе са грчким именима. Прве лампе са потписом на латинском језику потичу још с краја III века пре н.е.² Осим имена, на дну лампе се често налази мотив гранчице, листа или концентричних кругова. Украс је најчешће смештен на диску и рамену, а богат иконографски садржај обухвата приказе божанстава и митолошких сцена, затим флоралне и геометријске мотиве, као и представе животиња, театарских маски,

1 Loeschcke 1919; Ivanyi 1935.

2 Harris 1980: 128.

ROMAN OIL LAMPS – PROFANE AND SACRAL USE

Snežana NIKOLIĆ, Milica MARJANOVIĆ

The use of oil lamps in Rome began as early as the 3rd century BC, when they were adopted from Greek cities in the south of Italy. Depending on the period, different names in written sources were used for these objects – *lyhnus*, *lampa*, *lucerna*,... They were made mainly of ceramic and metal. Natural oils were commonly used as fuel, while wicks were usually made of slow-burning fibrous materials, such as cotton, flax, hemp, cane, etc.

Aside from their utilitarian role – to provide light for public and private objects, lamps also played a very important role in sacral life. They were often placed in graves, to symbolically light the road for the deceased while crossing to the other world. Lamps were also lit during memorial services, which were held on given dates, when homage was paid to deceased ancestors. They were used in private houses too, during various rituals, most commonly linked to the cult of the ancestors and domestic divinities which protected the family. Lamps were also used for other cult ceremonies linked to certain holidays, when they were offered as votive gifts in temples and sanctuaries.

Ceramic lamps are common finds in archaeological material, and because of the large number of different shapes, their classification has been done by several authors. Typologies made by S. Loeschcke and D. Ivanyi¹, even though they date from the beginning of the 20th century, are used even today during the processing of this type of objects. Apart from those shaped in a more simple manner, with one nozzle, circular or ellipsoid discus, often without a handle, we may also find lamps modelled in a more complex manner, the most interesting of which are those with figural recipients. Recipients may even be rectangular, with one or more nozzles, with the handle usually shaped as a stylized leaf or, more rarely, in the shape of an eagle. Certain types of lamps commonly have a stamp with the name of the craftsman at the base, usually in Latin, although Greek names can also be found on the lamps from the Roman period. The first lamps with signatures in Latin were made in the end of the 3rd century BC². Beside names, motives of a branch, leaf or concentric circles could also be found at the bottom of lamps. Decoration is most commonly located on the discus or the shoulder of a lamp, and the rich iconographic scheme contains representations of divinities and mythological scenes, also floral and geometrical motives, as well as animal representa-

1 Loeschcke 1919; Ivanyi 1935.

2 Harris 1980: 128.

гладијатора итд. Ови елементи нису чинили само декоративне детаље већ су имали и симболично значење.

Долазак римске популације, најпре војске и пратећих трговаца, у провинције је донео и нове обичаје, који су знатно променили дотадашњи живот аутохтоног становништва. То се, између осталог, огледа и у употреби уљаних лампи.

Због широке примене ових предмета, увозне лампе више нису задовољавале потребе домаћег становништва, те су познати италски произвођачи отварали радионице и у провинцијама, а веома брзо су почели да их израђују и локални мајстори. У неким провинцијама, њихова производња је почела већ крајем I века, да би током II и III века настала масовна серијска продукција керамичких лампи. Провинцијски мајстори су своје примерке углавном радили по узору на импортне, а осим облика и украсних мотива, они су често преузимали и потписе италских мајстора. Да су локални мастори радили и по сопственом нахођењу показују облици, украси и печати који нису познати међу римским лампама.

Најранији импортовани примерци на нашем простору доспели су из северноиталских центара, у последњим деценијама I века. У највећем броју, чине их лампе (Loeschcke тип I, Ivanuĭ тип I) са угластим кљуном и волутама (кат. 6), на којима су приказани глава коња, делфин, кантарос и др. Током II и III века, потврђена је масовна производња лампи у локалним радионицама. Оне су, заједно са другим керамичким предметима (посуде, опеке, фигурине...), израђиване у већим радионицама. Највећи центар за израду керамичких производа код нас откривен је на Виминацијуму, одакле потиче и највећи број калупа за њихову израду (кат. 1–5).³ У периоду интензивне локалне производње, међу лампама са нашег подручја налазе се исти или слични облици, али и украсни мотиви и печати које срећемо и на италским производима. Међутим, чистоћа глине, квалитет премаза и прецизност у изради детаља не могу да се пореде са импортованим примерцима. Локалне лампе су најчешће од недовољно пречишћене глине, углавном црвене боје печења, а премаз, такође у нијансама црвене боје, је непостојан или се љуска.

За разлику од керамичких, производња металних лампи није потврђена на нашем простору, те можемо претпоставити да оне представљају импорт. Због високе цене, њих су могли да приуште само имућнији грађани, што је и разлог малог броја налаза. Због компликованије, али и скупље израде у односу на керамичке лампе, знатно је сиромашнији избор њихових облика, мада се сличне форме јављају на примерцима и од керамике и од метала. Међу њима су занимљиве лампе у облику једног или два стопала у сандалама (кат. 7, кат. 53).

Слабљење римске државе, социјална и економска криза у касноантичком периоду, одразили су се на све друштвене сфере, па самим тим и на трговину и занатство. Као и код других производа, на керамичким лампама се јасно уочавају ове промене. Оне су приметне како у импорту тако и у локалној делатности. Малобројне импортоване лампе, попут оне нађене у Сингидунуму (кат. 50), су на тржиште на нашој територији доспеле из северноафричких центара. Локална производња керамике, па и лампи, била је знатно мањег обима, а квалитет израде, разноликост облика и украса задовољавали су само њихову основну функцију. Најчешће су то

3 Приликом ископавања Виминацијума нађен је велики број калупа за израду керамичких лампи различитих облика, који се чувају у Народном музеју у Пожаревцу.

tions, theatrical masks, gladiators, etc. These elements weren't merely decorations, they also had a symbolical meaning.

The arrival of the Roman population – first the army with accompanying merchants – brought new customs to the provinces, thus considerably altering the life of the autochthonous population. These changes can be noted, among other things, in the use of oil lamps.

Because of the wide usage of these objects, imported lamps couldn't meet the needs of the local population any more, hence, famous Italic manufacturers began to open workshops in provinces as well, local craftsmen also began to produce them shortly thereafter. In some provinces, their production had already begun by the end of the 1st century, and during the 2nd and the 3rd centuries, the serial production of ceramic lamp got under way. Provincial artisans usually modelled their products based on the imported ones, and apart from shapes and decorative motives, they would often adopt the signatures of Italic craftsmen as well. The notion that local manufacturers also worked at their own discretion is proven by shapes, decorations and stamps of provincial products, unknown among the Roman lamps.

The earliest imported examples of lamps in these areas came from Northern Italic centres, from the last decades of the 1st century. The largest number of them are lamps with an angular nozzle and volutes (Loeschke type I, Ivanyi type I) (cat. 6), with depictions of a horse's head, dolphin, kantharos, etc. During the 2nd and the 3rd century, there is evidence of a massive lamp production in local manufacture centers. They were, along with other ceramic products (vessels, brick, figurines...), made in larger workshops. The largest production centre for the ceramic items in this area was discovered at Viminacium, and the largest number of moulds for their production comes from there (cat. 1–5)³. In the period of intense local production, we may find, among the lamps from these areas, identical or similar shapes, but also decorative motives and stamps, which can be seen on Italic products as well. However, the purity of clay, the quality of glaze and the precision in the rendering of detail cannot be compared to those of imported products. Local lamps were usually made of insufficiently refined clay, often colored red from firing, while the *firnis*, also in shades of red, exfoliated or was impermanent.

As opposed to ceramic lamps, the production of metal lamps in these areas is not confirmed, so it can be assumed that they were imported. Because of their high prices, only rich citizens could afford them, which is the reason for the small number of such finds. Since it was more complicated, and also more expensive to make them, compared to ceramic lamps, the variety of forms is significantly smaller, although similar types were made of both ceramic and metal. Among them, it is interesting to note lamps in the shape of a foot or two feet in sandals (cat. 7,53).

The decline of the Roman state, social and economic crisis during the Late Antiquity period affected all social spheres, trade and crafts as well. Same as with all other products, we can note these changes very clearly in the case of ceramic lamps, both when it comes to imported products and the local production as well. The few imported late Roman lamps, such as the one found at Singidunum (cat. 50), came to our market from the North-African centres. Local ceramic production, as well as that of lamps, was of a significantly smaller scale, and production quality, diversity of shapes and decoration met only their basic functions. Those were usually simply modelled spec-

3 During the excavations at Viminacium, a large number of lamp moulds of various shapes was discovered; they are kept at the National Museum of Požarevac.

једноставније моделовани примерци, без украса, прављени од глине са примесама песка, сиве или мркоцрвене боје печења. Уколико постоји, премаз је углавном од оловне глеђи, у нијансама зелене и мрке боје.

За разлику од ранијег периода, када су биле ретка роба, крајем IV и у V веку почињу да се користе стаклене лампе, које су посебно биле популарне током VI века. Најчешће су биле у облику издужене купе и, за разлику од керамичких, нису стајале самостално, већ су биле окачене на металне носаче.

imens without decoration, made of clay with admixtures of sand, and with grey or dark red firing colour. When present, the slip is usually glaze the shades of green and brown.

As opposed to previous periods, when they were rare goods, in the end of the 4th and in the 5th century, glass lamps were used more often, and they were especially popular during the 6th century. They were usually in the shape of an elongated cone, and, unlike ceramic lamps, they weren't standing on their own; instead, they were hung onto metal supports.

РИМСКЕ УЉАНЕ ЛАМПЕ – ПРОФАНА И САКРАЛНА НАМЕНА

Снежана НИКОЛИЋ, Милица МАРЈАНОВИЋ

ROMAN OIL LAMPS – PROFANE AND SACRAL USE

Snežana NIKOLIĆ, Milica MARJANOVIĆ

1. Калуп за лампу

Виминацијум, Каструм

Керамика

Димензије: 10 × 8,5 cm.

Документациони центар Виминацијум, С-640

II век.

Калуп за горњу половину лампе са угластим кљуном и волутама. На диску је представа дивље свиње у трку. Калуп је црвено печен.

Необјављено.

1. Lamp mould

Viminacium, Castrum

Ceramic

Dimensions: 10 × 8.5 cm.

Documentation Center Viminacium, C-640

2nd century

Mould for the upper half of the lamp with an angled nozzle and volutes. The discus bears the image of a running wild boar. The mould is red fired.

Unpublished.

2. Калуп за лампу
Виминацијум, Каструм
Керамика
Димензије 10,3 × 8 cm.
Документациони центар Виминацијум, С-1924

Калуп за горњу половину лампе. На диску је централни део одвојен прстенастим жљебом који се у виду канала наставља до кљуна. Око жљеба су три удубљења за брадавичасте украсе. У центру диска, на месту отвора, је удубљење за медаљон са зооморфном представом (глава лава). Калуп је црвено печен.

Необјављено.

2. Lamp mould
Viminacium, Castrum
Ceramic
Dimensions: 10.3 × 8 cm.
Documentation Center Viminacium, C-1924

Mould for the upper half of a lamp. Central part of the disc is separated with a grooved ring that runs along the nozzle in the shape of a canal. Around the groove there are three recesses for bulges. In the middle of the disc, at the filling hole, there is a indentation for a medallion with a zoomorphic image (lion's head). The mould is red fired.

Unpublished.

3. Калуп за лампу
Виминацијум, Амфитеатар
Керамика
Димензије 18,3 × 14,3 cm.
Документациони центар Виминацијум, С-8388
Друга половина II века.

Калуп за горњу половину лампе са три кљуна и листоликом дршком. На диску је нарецкани кружни медаљон око кога је радијално распоређен овоидни украс. Калуп је црвено печен.

Необјављено.

3. Lamp mould
Viminacium, Amphitheater
Ceramic
Dimensions: 18.3 × 14.3 cm.
Documentation Center Viminacium, C-8388
Second half of the 2nd century.

Mould for the upper half of a lamp with three nozzles and a leaf-shaped handle. The disc bears a jagged, circular medallion surrounded with radially positioned ovoid ornament. The mould is red fired.

Unpublished.

4. Калуп за лампу
Виминацијум, Амфитеатар
Керамика
Димензије 10,8 × 8 cm.
Документациони центар Виминацијум, С-9194
Друга половина II века.

Калуп за горњу половину лампе. На рамену су три удубљења за брадавичаста испупчења. Калуп је црвено печен.

Необјављено.

4. Lamp mould

Viminacium, Amphitheater

Ceramic

Dimensions: 10.8 × 8 cm.

Documentation Center Viminacium, C-9194

Second half of the 2nd century.

Mould for the upper half of a lamp. The shoulder bears three indentations for bulges. The mould is red fired.

Unpublished.

5. Калуп за лампу

Сингидунум, непознато налазиште

Керамика

Димензије 9,4 × 6,1 cm.

Музеј града, Београд, Инв. бр. АА/2714

II – III век.

Калуп за горњу половину лампе са волутама, чије је раме украшено гранулама. У удубљењу за вертикалну дршку су три жљеба. Калуп је црвено печен.

Литература: Крунић 2011, 293, кат. 441.

5. Lamp mould

Singidunum, unknown site

Ceramic

Dimensions: 9.4 × 6.1 cm.

Belgrade City Museum, Inv. No. AA/2714

2nd – 3rd century.

Mould for the upper half of a lamp with volutes and a shoulder decorated with granules. There are three grooves in the indentation for a vertical handle. The mould is red fired.

Literature: Крунић 2011, 293, cat. 441.

6. Лампа

Виминацијум, Каструм

Керамика, калуп

Димензије: 8,6 × 6,4 cm.

Документациони центар Виминацијум, C-415

Последње деценије I– почетак II века.

Лампа са угластим кљуном са волутама и равним дном. На конкавном кружном диску се налази представа главе коња. Лампа је црвено печена и премазана мркоцрвеним фирнисом. Необјављено.

6. Lamp

Viminacium, Castrum

Ceramic, mould

Dimensions: 8.6 × 6.4 cm.

Documentation Center Viminacium, C-415

Last decades of the 1st and beginning of the 2nd century.

Lamp with an angled nozzle, volutes and a flat base. The concave, circular discus bears the image of a horse head. The lamp is red fired and coated with brown-red firnis.

Unpublished.

7. Лампа
 Сингидунум, Тадеуша Кошћушка 28–30
 Керамика, калуп
 Димензије 9,5 × 5,5 cm.
 Музеј града Београда, Инв. бр. АА/5047
 прва половина или средина II века

Лампа у облику два спојена стопала са рељефно наглашеним сандалама. Изнад глежњева су два отвора за уље; испред њих је мала клинаста дршка. Полукружни кљун се налази на врху стопала. На задњем делу лампе је још једна, вертикална дршка са перфорацијом. Лампа је црвено печена и бојена.

Литература: Nikolić, Pop-Lazić 2005, 13, 14, sl. 1/14; Крунић 2011, 278, кат. 418.

7. Lamp
 Singidunum, Tadeuša Koščuška 28–30
 Ceramic, mould
 Dimensions: 9.5 × 5.5 cm.
 Belgrade City Museum, Inv. No. AA/5047
 First half or middle of the 2nd century.

Lamp in the shape of two feet put together, sandals depicted in relief. Two filling holes are above the ankles, while a cuneiform handle is in front of them. Another handle, vertical with a perforation, is placed on the back side of the lamp. The lamp is red fired and red coloured.

Literature: Nikolić, Pop-Lazić 2005, 13, 14, sl. 1/14; Крунић 2011, 278, кат. 418.

8. Лампа
 Сингидунум, Кнез Михаилова 30
 Керамика, калуп
 Димензије: 11 × 8,5 cm.
 Музеј града Београда, Инв. бр. АА/5062
 Прва половина III века.

Лампа конкавног диска са кратким заобљеним кљуном, равним дном и вертикалном перфорираном дршком. На диску је зракаст украс, док је на рамену приказана винова лоза са гроздовима. На дну лампе се налазио урезан печат ΠΡΕΙΜΟΣ, од кога је сачуван мањи део. Лампа је светломркло бојена.

Литература: Ivanišević, Nikolić-Đorđević 1997, 122,123, sl. 48/1; Крунић 2011, 198, кат. 314.

8. Lamp
 Singidunum, Kneza Mihaila 30
 Ceramic, mould
 Dimensions: 11 × 8.5 cm.
 Belgrade City Museum, Inv. No. AA/5062
 First half of the 3rd century.

Lamp with a concave disc and a short rounded nozzle, flat base and a vertical, perforated handle. The disc has radial ornament, while the shoulder is decorated with representation of grapevine with grapes. There is a stamp ΠΡΕΙΜΟΣ on the base of the lamp, only its small part being preserved. The lamp is coloured light-brown.

Literature: Ivanišević, Nikolić-Đorđević 1997, 122,123, sl. 48/1; Крунић 2011, 198, кат. 314.

9. Лампа

Виминацијум, Амфитеатар

Керамика, калуп

Димензије: 7,6 × 4,8 cm.

Документациони центар Виминацијум, С-7294

Средина II века.

Лампа са кружним благо удубљеним диском, срцоликим кљуном, вертикалном дршком и равним дном. На диску је приказан кантарос, уоквирен гранулама; отвор је ексцентрично постављен. Лампа је црвено печена и светломрко бојена.

Необјављено.

9. Lamp

Viminacium, Amphitheater

Ceramic, mould

Dimensions: 7.6 × 4.8 cm.

Documentation Center Viminacium, C-7294

Middle of the 2nd century.

Lamp with a round, slightly sunken disc, heart-shaped nozzle, vertical handle, flat bottom. On the disc there is an image of a cantharos framed with granules; the filling hole is eccentrically positioned. The lamp is red fired and light-brown coloured.

Unpublished.

10. Лампа

Виминацијум, Амфитеатар

Керамика, калуп

Димензије: 7,3 × 6,4 cm.

Документациони центар Виминацијум, С-9205

II век.

Лампа дубоког биконичног реципијента на краткој прстенастој стопи. Диск је кружан, са већим отвором у средишту и три вертикалне ушице за качење на ободу. Лампа је црвено печена и црвеномрко бојена.

Необјављено.

10. Lamp

Viminacium, Amphitheater

Ceramic, mould

Dimensions: 7.3 × 6.4 cm.

Documentation Center Viminacium, C-9205

2nd century.

Lamp with a deep, biconical body on a short annular foot. The disc is round, with a larger filling hole in the middle and three vertical loops along the shoulder, intended for hanging. The lamp is red fired and red-brown coloured.

Unpublished.

11. Лампа

Виминацијум, Над Клепечком

Керамика, калуп

Димензије 9,5 × 6,9 cm.

Документациони центар Виминацијум, С-1409

Лампа са купастим диском и тракастом дршком на врху; дно је равно. Диск је украшен радијално распоређеним канелурама, а на рамену су три двострука брадавичаста испупчења.

Лампа је црвено печена и бојена.

Необјављено.

11. Lamp

Viminacium, Nad Klepečkom

Ceramic, mould

Dimensions: 9.5 × 6.9 cm.

Documentation Center Viminacium, C-1409

Lamp with a conical discus and a ribbon-shaped handle on top. The base is flat. The discus is decorated with radially positioned canelures. Three double bulges are located on the shoulder. The lamp is red fired and red coloured.

Unpublished.

12. Лампа

Виминацијум, Амфитеатар

Керамика, калуп

Димензије: 8,5 × 6,5 cm.

Документациони центар Виминацијум, C-2851

II век.

Лампа са кружним конкавним диском, угластим кљуном и равним дном. На диску је мотив цвета са осам латица, а на дну је мотив гранчице. Лампа је црвено печена и бојена. Необјављено.

12. Lamp

Viminacium, Amphitheater

Ceramic, mould

Dimensions: 8.5 × 6.5 cm.

Documentation Center Viminacium, C-2851

2nd century.

Lamp with a circular, concave disc, angled nozzle and a flat base. The disc bears the ornament of an eight-petaled flower, while the motif of a branch is on the base. The lamp is red fired and red coloured.

Unpublished.

13. Лампа

Виминацијум, Амфитеатар

Керамика, калуп

Димензије: 8 × 6,7 cm.

Документациони центар Виминацијум, C-5566

Друга половина II века.

Лампа са кружним равним диском и конкавним дном. На диску је приказана маска поред које је ексцентрично постављен отвор за уље, а на рамену су три брадавичаста испупчења. На дну је печат EVLIIC, уоквирен концентричним круговима. Лампа је црвено печена и бојена. Необјављено.

13. Lamp

Viminacium, Amphitheater

Ceramic, mould

Dimensions: 8 × 6.7 cm.

Documentation Center Viminacium, C-5566

Second half of the 2nd century.

Lamp with a circular flat disc and a concave base. The disc bears the image of a theatrical mask and an eccentrically positioned filling hole. There are three bulges on the shoulder. There is a stamp EVLIIC framed with concentric circles on the base of a lamp. The lamp is red fired and red coloured.

Unpublished.

14. Лампа
Виминацијум, Амфитеатар
Керамика, калуп
Димензије: 8,3 × 6,3 cm.
Документациони центар Виминацијум, С-5599
II век.

Лампа са кружним конкавним диском и равним дном. На диску је је представа Луне на бигама и ексцентрично постављен отвор за уље. Лампа је црвено печена и премазана црвеним фирнисом.
Литература: Korać 2018, 149.

14. Lamp
Viminacium, Amphitheater
Ceramic, mould
Dimensions: 8.3 × 6.3 cm.
Documentation Center Viminacium, C-5599
2nd century.

Lamp with a circular, concave disc and a flat base. The disc bears the image of Luna on a biga and eccentrically positioned filling hole. The lamp is red fired and coated with red firnis..

Literature: Korać 2018, 149.

15. Лампа
Виминацијум, Амфитеатар
Керамика, калуп
Димензије: 8,5 × 7,1 cm.
Документациони центар Виминацијум, С-607
Прва половина II века.

Лампа са кружним конкавном диском, заобљеним кљуном и дном на ниској прстенастој стопи. Диск је одвојен од рамена венчићем; на рамену је издужен овоидни украс. Лампа је окер печена и мрко бојена.

Необјављено.

15. Lamp
Viminacium, Amphitheater
Ceramic, mould
Dimensions: 8.5 × 7.1 cm.
Documentation Center Viminacium, C-607
First half of the 2nd century.

Lamp with a circular, concave disc, rounded nozzle and a short annular foot. The disc is separated from the shoulder with a small wreath. The shoulder bears an elongated ovoid ornament. The lamp is ochre fired and brown coloured.

Unpublished.

16. Лампа
Виминацијум, Амфитеатар
Керамика, калуп
Димензије: 6,8 × 5,4 cm.
Документациони центар Виминацијум, С-5137
Прва половина II века.

Лампа са кружним конкавним диском, равним дном и вертикалном дршком. Диск је одвојен од рамена танким пластичним тракама, док је раме украшено ситним гранулама. Лампа је црвено печена и бојена.

Литература: Korać 2018, 222.

16. Lamp
Viminacium, Amphitheater
Ceramic, mould
Dimensions: 6.8 × 5.4 cm.
Documentation Center Viminacium, C-5137
First half of the 2nd century.

Lamp with a circular, concave discus, flat base and a vertical handle. The discus is separated from the shoulder with thin plastic ribbons. The shoulder is decorated with small granules. The lamp is red fired and red coloured.

Literature: Korać 2018, 222.

17. Лампа
Виминацијум, Амфитеатар
Керамика, калуп
Димензије: 9,9 × 6,5 cm.
Документациони центар Виминацијум, C-5518
Друга половина II века.

Лампа са равним, кружним диском, издуженим заобљеним кљуном и равним дном. Око диска је пластична трака, а на рамену су три брадавичаста испупчења. На дну је печат FESTI, уоквирен концентричним круговима. Лампа је црвено печена и бојена.
Необјављено.

17. Lamp
Viminacium, Amphitheater
Ceramic, mould
Dimensions: 9.9 × 6.5 cm.
Documentation Center Viminacium, C-5518
Second half of the 2nd century.

Lamp with a flat, circular discus, long rounded nozzle and a flat base. The discus is circled with a plastic ribbon, while the shoulder has three bulges. The base has a stamp FESTI framed with concentric circles. The lamp is red fired and red coloured.
Unpublished.

18. Лампа
Виминацијум, Амфитеатар
Керамика, калуп
Димензије: 6 × 3,9 cm.
Документациони центар Виминацијум, C-606
II – до средине III века.

Мања лампа са равним кружним диском и равним дном. На рамену су два наспрамно постављена брадавичаста испупчења, а на дну печат FORTIS уоквирен концентричним круговима. Лампа је црвено печена и бојена.
Необјављено.

18. Lamp
Viminacium, Amphitheater
Ceramic, mould
Dimensions: 6 × 3.9 cm.
Documentation Center Viminacium, C-606
2nd century until the middle of the 3rd century.

Smaller lamp with a flat circular discus and a flat base. There are two opposed bulges on the shoulder. The base has the stamp FORTIS framed with concentric circles. The lamp is red fired and red coloured.
Unpublished.

19. Лампа
Виминацијум, Амфитеатар
Керамика, калуп
Димензије: 8,4 × 6,1 cm.
Документациони центар Виминацијум, C-5361
Друга половина II века
Лампа са кружним конкавним диском, заобљеним кљуном, равним дном и вертикалном тракастом дршком. На диску је мотив грозда и ексцентрично постављен отвор. Лампа је окер печена и мрко бојена.
Литература: Korać 2018, 229.

19. Lamp
Viminacium, Amphitheater
Ceramic, mould
Dimensions: 8.4 × 6.1 cm.
Documentation Center Viminacium, C-5361
Second half of the 2nd century.
Lamp with a circular, concave disc, rounded nozzle, flat base and a vertical, ribbon-shaped handle. The disc has a motif of a grapevine and an eccentrically positioned filling hole. The lamp is ochre fired and brown coloured.
Unpublished: Korać 2018, 229.

20. Лампа
Виминацијум, Амфитеатар
Керамика, калуп
Димензије: 8 × 6,1 cm.
Документациони центар Виминацијум, C-5537
Друга половина II века
Лампа са кружним конкавном диском, срцоликим кљуном, равним дном и вертикалном дршком. На диску је цвет са десет латица, уоквирен двоструким медаљоном. Лампа је црвено печена и бојена.
Литература: Korać 2018, 199.

20. Lamp
Viminacium, Amphitheater
Ceramic, mould
Dimensions: 8 × 6.1 cm.
Documentation Center Viminacium, C-5537
Second half of the 2nd century.
Lamp with a circular, concave disc, heart-shaped nozzle, flat base and a vertical handle. The disc is decorated with a ten-petaled flower, framed with a double medallion. The lamp is red fired and red coloured.
Literature: Korać 2018, 199.

21. Лампа
Виминацијум, Амфитеатар
Керамика, калуп
Димензије: 8,3 × 5,1 cm.
Документациони центар Виминацијум, C-5130
Друга половина II века
Лампа крушколиког реципијента, са равним дном и вертикалном дршком. У средишту конкавног диска је цвет са једанаест латица, уоквирен ситним гранулама. Раме је украшено вегетабилним орнаментом. Лампа је светлоцрвено печена.
Литература: Korać 2018, 360.

21. Lamp
 Viminacium, Amphitheater
 Ceramic, mould
 Dimensions: 8.3 × 5.1 cm.
 Documentation Center Viminacium, C-5130
 Second half of the 2nd century.
 Lamp with a pear-shaped body, flat base and a vertical handle. The middle of the concave discus is decorated with an eleven-petaled flower framed with small granules. The shoulder is decorated with vegetable motifs. The lamp is light-red fired.
 Unpublished: Korać 2018, 360.

22. Лампа
 Виминацијум, Амфитеатар
 Керамика, калуп
 Димензије: 8,6 × 4,9 cm.
 Документациони центар Виминацијум, C-3448
 II век.
 Лампа издуженог овалног реципијента, са равним дном, заобљеним кљуном и шематизованом листоликом дршком. На благо конкавном диску су четири кружна отвора. Лампа је мркоцрвено печена и бојена.
 Необјављено.

22. Lamp
 Viminacium, Amphitheater
 Ceramic, mould
 Dimensions: 8.6 × 4.9 cm.
 Documentation Center Viminacium, C-3448
 2nd century.
 Lamp with a long, oval body, flat base, rounded nozzle and a schematized, leaf-shaped handle. Slightly concave discus has four round openings. The lamp is brown-red fired and brown-red coloured.
 Unpublished.

23. Лампа
 Виминацијум, Амфитеатар
 Керамика, калуп
 Димензије: 9,5 × 5,4 cm
 Документациони центар Виминацијум, C-70
 Лампа крушколиког реципијента, са проширеним угластим кљуном, равним дном и вертикалном дршком. На рамену су два наспрамно постављена брадавичаста испупчења, а на дну су концентрични кругови. Лампа је црвено печена и бојена.
 Необјављено.

23. Lamp
 Viminacium, Amphitheater
 Ceramic, mould
 Dimensions: 9.5 × 5.4 cm.
 Documentation Center Viminacium, C-70
 Lamp with a pear-shaped body, a widened angled nozzle, flat base and a vertical handle. The shoulder has two opposed bulges, while the base is decorated with concentric circles. The lamp is red fired and red coloured.
 Unpublished.

24. Лампа

Виминацијум, Амфитеатар

Керамика, калуп

Димензије: 17,4 × 9,1 cm.

Документациони центар Виминацијум, C-5820

II век.

Већа лампа са изразито удубљеним кружним диском, издуженим кљуном, равним дном и листоликом дршком. На диску је мотив глоговог листа, док су на равном рамену наизменично поређани мотиви глоговог листа и стилизованих гроздова. Дно је украшено рељефно изведеним листом. Лампа је црвеномрко печена и бојена.

Литература: Korać 2018, 363, 364.

24. Lamp

Viminacium, Amphitheater

Ceramic, mould

Dimensions: 17.4 × 9.1 cm.

Documentation Center Viminacium, C-5820

2nd century.

Larger lamp with a sunken circular disc, elongated nozzle, flat base and a leaf-shaped handle. The disc has a motif of a hawthorn leaf, while the flat shoulder bears alternating motifs of hawthorn leaves and stylized grapes. The base is decorated with a relief-shaped leaf. The lamp is red-brown fired and coloured.

Literature: Korać 2018, 363, 364.

25. Лампа

Виминацијум, Амфитеатар

Керамика, калуп

Димензије: 14 × 6,5 cm.

Документациони центар Виминацијум, C-5439

Друга половина II века

Лампа са угластим реципијентом, широким угластим кљуном, равним дном и листоликом дршком. Око диска је медаљон са нарецканим линијама, док је на рамену овоидни орнамент. Лампа је црвено печена и премазана црвеномрким фирнисом.

Литература: Korać 2018, 29.

25. Lamp

Viminacium, Amphitheater

Ceramic, mould

Dimensions: 14 × 6.5 cm.

Documentation Center Viminacium, C-5439

Second half of the 2nd century.

Lamp with an angled body, wide angled nozzle, flat base and a leaf-shaped handle. The disc is encircled with a medallion with jagged lines, while the shoulder has an ovoid ornament. The lamp is red fired and coated with red-brown firnis.

Literature: Korać 2018, 29.

26. Лампа
Виминацијум, Амфитеатар
Керамика, калуп
Димензије: 13 × 5 cm.
Документациони центар Виминацијум, С-1114
Друга половина II века.
Лампа издуженог крушколиког реципијента, са угластим кљуном, прстенастим дном и листоликом дршком. Лампа је светломрко печена и мркоцрвено бојена.
Необјављено.

26. Lamp
Viminacium, Amphitheater
Ceramic, mould
Dimensions: 13 × 5 cm.
Documentation Center Viminacium, C-1114
Second half of the 2nd century.
Lamp with a long, pear-shaped body, with angled nozzle, annular foot and a leaf-shaped handle. The lamp is light-brown fired and brown-red coloured.
Unpublished.

27. Лампа
Сингидунум, Студентски трг 9
Керамика, калуп
Димензије: 18,6 × 7,5 cm.
Музеј града Београда, Инв. бр. АА/5031
Друга половина II века.

Лампа издуженог, крушколиког реципијента, са угластим кљуном и ниском прстенастом стопом. Дршка недостаје. Између отвора за уље и за фитиљ је мањи кружни отвор за ваздух. Лампа је црвено печена, маслинасто глеђосана.
Литература: Bikić, Nikolić-Đorđević, Simić 2002, 195, 196, sl. 9; Крунић 2011, 262, кат. 410.

27. Lamp
Singidunum, Studentski trg 9
Ceramic, mould
Dimensions: 18.6 × 7.5 cm.
Belgrade City Museum, Inv. No. AA/5031
Second half of the 2nd century.
Lamp with an elongated, pear-shaped body, angled nozzle and a short, annular foot. The handle is missing. A smaller, circular air-hole is placed between the filling hole and wick hole. The lamp is red fired, with applied olive green glaze.
Literature: Bikić, Nikolić-Đorđević, Simić 2002, 195, 196, sl. 9; Крунић 2011, 262, кат. 410.

28. Лампа
Виминацијум, Амфитеатар
Керамика, калуп
Димензије: 12,7 × 6,6 cm.
Документациони центар Виминацијум, С-5774
Прва половина II века.

Лампа са кружним конкавним диском, равним дном и листоликом дршком. На диску је, у кружном чланковитом медаљону мотив шкољке, у оквиру које је отвор за уље; на дну су концентрични кругови. Лампа је црвено печена и премазана мркоцрвеним фирнисом.
Литература: Korać 2018, 281.

28. Lamp

Viminacium, Amphitheater

Ceramic, mould

Dimensions: 12.7 × 6.6 cm.

Documentation Center Viminacium, C-5774

First half of the 2nd century.

Lamp with a circular, concave discus, flat base and a leaf-shaped handle. A circular, segmented medallion on the discus contains the representation of a shell, with a filling hole within it. The base is decorated with concentric circles. The lamp is red fired and coated with brown-red firnis.

Literature: Korać 2018, 281.

29. Лампа

Виминацијум, Амфитеатар

Керамика, калуп

Димензије: 8,6 × 4,9 cm.

Документациони центар Виминацијум, C-5165

Друга половина II века.

Лампа са кружним равним диском, издуженим заобљеним кљуном, равним дном и листоликом дршком. Око диска је пластична трака, а на рамену два брадавичаста испупчења.

Лампа је црвено печена и бојена.

Литература: Korać 2018, 561, 562.

29. Lamp

Viminacium, Amphitheater

Ceramic, mould

Dimensions: 8.6 × 4.9 cm.

Documentation Center Viminacium, C-5165

Second half of the 2nd century.

Lamp with a circular, flat discus, elongated rounded nozzle, flat base and a leaf-shaped handle. A plastic ribbon is placed around the discus, while the shoulder is decorated with two bulges. The lamp is red fired and red coloured.

Literature: Korać 2018, 561, 562.

30. Лампа

Виминацијум, Амфитеатар

Керамика, калуп

Димензије: 13,1 × 9,3 cm.

Документациони центар Виминацијум, C-5146

Прва половина II века.

Лампа са кружним конкавним диском, заобљеним кљуном и листоликом дршком. На диску је, у нареџаном медаљону, мотив цвета са двадесетпет латица; раме је украшено овоидним орнаментом, а дно концентричним круговима. Лампа је црвено печена и премазана непостојаним мркоцрвеним фирнисом.

Литература: Korać 2018, 145.

30. Lamp
 Viminacium, Amphitheater
 Ceramic, mould
 Dimensions: 13.1 × 9.3 cm.
 Documentation Center Viminacium, C-5146
 First half of the 2nd century.

Lamp with a circular, concave discus, rounded nozzle and a leaf-shaped handle. A flower with twenty-five petals is represented in a jagged medallion on the discus; the shoulder is decorated with an ovoid ornament, while the base contains concentric circles. The lamp is red fired and coated with impermanent brown-red firnis.

Literature: Korać 2018, 145.

31. Лампа
 Виминацијум, Амфитеатар
 Керамика, калуп
 Димензије: 11,1 × 5,5 cm.
 Документациони центар Виминацијум, C-3998
 Друга половина II века.
 Лампа са два кљуна, равним дном и листоликом дршком. Лампа је црвено печена и премазана црвеним фирнисом.
 Литература: Korać 2018, 96.

31. Lamp
 Viminacium, Amphitheater
 Ceramic, mould
 Dimensions: 11.1 × 5.5 cm.
 Documentation Center Viminacium, C-3998
 Second half of the 2nd century.

Lamp with two nozzles, flat base and a leaf-shaped handle. The lamp is red fired and coated with red firnis.

Literature: Korać 2018, 96.

32. Лампа
 Виминацијум, Амфитеатар
 Керамика, калуп
 Димензије: 11,6 × 6,9 cm.
 Документациони центар Виминацијум, C-5801
 Друга половина II века.

Лампа угластог реципијента, са два угласта кљуна, равним дном и листоликом дршком. Око конкавног диска је нарепкани медаљон, а на рамену је овоидни орнамент. На дну украс изведен печећењем. Лампа је црвено печена и мркоцрвенобојена.

Литература: Korać 2018, 113.

32. Lamp
 Viminacium, Amphitheater
 Ceramic, mould
 Dimensions: 11.6 × 6.9 cm.
 Documentation Center Viminacium, C-5801
 Second half of the 2nd century.

Lamp with an angled body, two angled nozzles, flat base and a leaf-shaped handle. A jagged medallion is around the concave discus, while ovoid ornament is placed on the shoulder. A stamped decoration is on the base. The lamp is red fired and brown-red coloured.

Literature: Korać 2018, 113.

33. Лампа

Виминацијум, Амфитеатар

Керамика, калуп

Димензије: 8,9 × 4,8 cm.

Документациони центар Виминацијум, C-5697

Прва половина II века.

Лампа угластог реципијента, са кружним равним диском, два кљуна, равним дном и листоликом дршком. Лампа је црвено печена и бојена.

Литература: Korać 2018, 110.

33. Lamp

Viminacium, Amphitheater

Ceramic, mould

Dimensions: 8.9 × 4.8 cm.

Documentation Center Viminacium, C-5697

First half of the 2nd century.

Lamp with an angled body, circular flat disc, two nozzles, flat base and a leaf-shaped handle. The lamp is red fired and red coloured.

Literature: Korać 2018, 110.

34. Лампа

Виминацијум, Амфитеатар

Керамика, калуп

Димензије: 12,7 × 7,3 cm.

Документациони центар Виминацијум, C-5435

Друга половина II века.

Лампа угластог реципијента, са кружним конкавним диском, два кљуна, равним дном и листоликом дршком. Диск је пластичном траком одвојен од рамена, које је украшено гранулама и вегетабилним мотивом. Лампа је црвено печена и бојена.

Литература: Korać 2018, 104.

34. Lamp

Viminacium, Amphitheater

Ceramic, mould

Dimensions: 12.7 × 7.3 cm.

Documentation Center Viminacium, C-5435

Second half of the 2nd century.

Lamp with an angled body, circular concave disc, two nozzles, flat base and a leaf-shaped handle. The disc is separated from the shoulder with a plastic ribbon. The shoulder is decorated with plastic granules and floral motifs. The lamp is red fired and red coloured.

Literature: Korać 2018, 104.

35. Лампа

Виминацијум, Амфитеатар

Керамика, калуп

Димензије: 12,2 × 6,8 cm.

Документациони центар Виминацијум, C-77

II век.

Лампа угластог реципијента, са кружним конкавним диском, два кљуна, равним дном и листоликом дршком. На диску је, у нареџаном медаљону нејасан украс, док је раме украшено оvoidним и ромбоидним орнаментом. На дну је мотив укрштених гранчица, уоквирен пластичном траком. Лампа је црвено печена и бојена.

Необјављено.

35. Lamp
Viminacium, Amphitheater
Ceramic, mould
Dimensions: 12.2 × 6.8 cm.
Documentation Center Viminacium, C-77
2nd century.

Lamp with an angled body, circular concave discus, two nozzles, flat base and a leaf-shaped handle. Indistinct decoration is covering the discus and medallion, while shoulder has ovoid and rhombic ornaments. A motif of intersected branches framed with a plastic ribbon is located on the base of the lamp. The lamp is red fired and red coloured.
Unpublished.

36. Лампа¹⁶
Виминацијум, Амфитеатар
Керамика, калуп
Димензије 14,8 × 11,5 cm.
Документациони центар Виминацијум, C-5157
Друга половина II века.

Лампа са кружним конкавним диском, три кљуна, равним дном и листоликом дршком. Диск је венчићем одвојен од рамена, на коме је овоидни орнамент; на дну је мотив урезане гранчице. Лампа је црвено печена и бојена.
Литература: Кораћ 2018, 300.

36. Lamp¹⁷
Viminacium, Amphitheater
Ceramic, mould
Dimensions: 14.8 × 11.5 cm.
Documentation Center Viminacium, C-5157
Second half of the 2nd century.

Lamp with a circular, concave discus, three nozzles, flat base and a leaf-shaped handle. The discus is separated from the shoulder with a small wreath bearing ovoid ornament. A motif of engraved branch is at the base of the lamp. The lamp is red fired and red coloured.
Literature: Korać 2018, 300.

37. Лампа
Виминацијум, Амфитеатар
Керамика, калуп
Димензије 11,5 × 8,5 cm.
Документациони центар Виминацијум, C-5331
Прва половина II века

Лампа са кружним равним диском, три кљуна, равним дном и троугаоном дршком. Око диска су пластичне траке, а на дну је, у пластичном оквиру, нечитак печат. Лампа је црвено печена и премазана непостојаним црвеномрким фирнисом.
Литература: Кораћ 2018, 302, 303.

16 Лампа је направљена у калупу - кат. 3

17 The lamp was made in the mold cat. 3.

37. Lamp

Viminacium, Amphitheater

Ceramic, mould

Dimensions: 11.5 × 8.5 cm.

Documentation Center Viminacium, C-5331

First half of the 2nd century.

Lamp with a circular, concave discus, three nozzles, flat base and a triangular handle. The discus is circled with plastic ribbons, while an illegible stamp is within a plastic frame at the base. The lamp is red fired and coated with impermanent red-brown firnis.

Literature: Korać 2018, 302, 303.

38. Лампа

Виминацијум, Амфитеатар

Керамика, калуп

Димензије: 11 × 6,8 cm.

Документациони центар Виминацијум, C-5876

Друга половина II века.

Лампа угластог реципијента, кружног конкавног диска, са три кљуна, равним дном и листоликом дршком. На диску је у кружном медаљону шематизован цвет са девет латица, а на рамену – поред кљунова грануле. Лампа је црвено печена и премазана непостојаним црвеномрким фирнисом.

Литература: Korać 2018, 114.

38. Lamp

Viminacium, Amphitheater

Ceramic, mould

Dimensions: 11 × 6.8 cm.

Documentation Center Viminacium, C-5876

Second half of the 2nd century.

Lamp with an angled body, circular concave discus, three nozzles, flat base and a leaf-shaped handle. A schematic flower with nine petals is located within a circular medallion on the discus and shoulder is decorated with granules, right next to the nozzles. The lamp is red fired and coated with impermanent red-brown firnis.

Literature: Korać 2018, 114.

39. Лампа

Виминацијум, Амфитеатар

Керамика, калуп

Димензије 10,8 × 7,3 cm

Документациони центар Виминацијум, C-4200

Средина II века.

Лампа са кружним конкавним диском, три кљуна, равним дном и листоликом дршком. На диску је, око ексцентрично постављеног отвора мотив розете, док је раме украшено глоговим листом. Лампа је црвено печена и премазана непостојаним црвеномрким фирнисом.

Литература: Korać 2018, 298.

39. Lamp

Viminacium, Amphitheater

Ceramic, mould

Dimensions: 10.8 × 7.3 cm.

Documentation Center Viminacium, C-4200

Middle of the 2nd century.

Lamp with a circular concave discus, three nozzles, flat base and a leaf-shaped handle. The discus has a motif of a rosette and an eccentrically positioned filling hole. The shoulder is decorated with a hawthorn leaf. The lamp is red fired and coated with impermanent red-brown firnis.

Literature: Korać 2018, 298.

40. Лампа
Виминацијум, Амфитеатар
Керамика, калуп
Димензије: 13,5 × 10,2 cm.
Документациони центар Виминацијум, С-5861
Друга половина II века
Лампа кружног конкавног диска, са пет кљунова, прстенастим дном и листоликом дршком. Око отвора за уље је мотив розете, док је око диска двоструки венац. Лампа је црвено печена и премазана тамноцрвеним фирнисом.
Литература: Кораћ 2018, 321.

40. Lamp
Viminacium, Amphitheater
Ceramic, mould
Dimensions: 13.5 × 10.2 cm.
Documentation Center Viminacium, C-5861
Second half of the 2nd century.
Lamp with a circular concave disc, five nozzles, annular base and a leaf-shaped handle. The representation of a rosette is around the filling hole, while a double wreath encircles the disc. The lamp is red fired and coated with dark red firnis.
Literature: Korać 2018, 321.

41. Лампа
Виминацијум, Амфитеатар
Керамика, калуп
Димензије 15 × 11,1 cm.
Документациони центар Виминацијум, С-5371
Друга половина II века
Лампа кружног конкавног диска, са пет кљунова, равним дном и листоликом дршком. Око диска је нарежкани кружни медаљон, док је на рамену овоидни орнамент. Лампа је црвено печена и премазана мркоцрвеним фирнисом.
Необјављено.

41. Lamp
Viminacium, Amphitheater
Ceramic, mould
Dimensions: 15 × 11.1 cm.
Documentation Center Viminacium, C-5371
Second half of the 2nd century.
Lamp with a circular concave disc, five nozzles, flat base and a leaf-shaped handle. A jagged circular medallion is around the disc, while ovoid ornament is on the shoulder. The lamp is red fired and coated with brown-red firnis.
Unpublished.

42. Лампа
Виминацијум, Амфитеатар
Керамика, калуп
Димензије 12,2 × 11,7 cm
Документациони центар Виминацијум, С-5505
Друга половина II века
Лампа кружног конкавног диска, са девет кљунова, равним дном и дршком у облику орла раширених крила. На диску је плитко отиснут мотив розете, око које су две пластичне траке и овоидни украс. Лампа је црвено печена и премазана мркоцрвеним фирнисом.
Литература: Кораћ 2018, 323.

Literature: Korać 2018, 323.

42. Lamp

Viminacium, Amphitheater

Ceramic, mould

Dimensions: 12.2 × 11.7 cm.

Documentation Center Viminacium, C-5505

Second half of the 2nd century.

Lamp with a circular concave discus, nine nozzles, flat base and a handle modeled in the shape of an eagle with spread wings. The discus has a shallow imprint of a rosette, surrounded by two plastic ribbons and ovoid ornament. The lamp is red fired and coated with brown-red firnis.

Literature: Korać 2018, 323.

43. Лампа

Виминацијум, Амфитеатар

Керамика, калуп

Димензије 11 × 9,8 cm

Документациони центар Виминацијум, C-75

II век.

Лампа четвороугаоног реципијента, са три кљуна, равним дном и листоликом дршком. На диску се, у правоугаоном оквиру, налазе два отвора за уље, између којих је приказан орао раширених крила. Раме је украшено овоидним орнаментом, а изнад пламеника нарецканом траком. На дну је, у правоугаоном оквиру, украс изведен печашењем. Лампа је црвено печена и премазана непостојаним црвеномрким фирнисом.

Необјављено.

43. Lamp

Viminacium, Amphitheater

Ceramic, mould

Dimensions: 11 × 9.8 cm.

Documentation Center Viminacium, C-75

2nd century.

Lamp with a rectangular body, three nozzles, flat base and a leaf-shaped handle. Two filling holes are placed within a rectangular plastic frame on the discus, and between them is a representation of an eagle with spread wings. The shoulder is decorated with an ovoid ornament and a jagged ribbon upon the nozzles. The base has stamped ornament in a rectangular plastic frame. The lamp is red fired and coated with impermanent red-brown firnis.

Unpublished.

44. Лампа

Виминацијум, Амфитеатар

Керамика, калуп

Димензије 6,8 × 6,1 cm

Документациони центар Виминацијум, C-5865

Друга половина II века.

Лампа четвороугаоног реципијента, са три кљуна, равним дном и листоликом дршком. Око отвора за уље је српаста орнамент. Лампа је црвено печена и бојена.

Литература: Korać 2018, 345.

44. Lamp
 Viminacium, Amphitheater
 Ceramic, mould
 Dimensions: 6.8 × 6.1 cm.
 Documentation Center Viminacium, C-5865
 Second half of the 2nd century.

Lamp with a rectangular body, three nozzles, flat base and a leaf-shaped handle. A crescent-shaped ornament is around the filling hole. The lamp is red fired and red coloured.

Literature: Korać 2018, 345.

45. Лампа
 Виминацијум, Амфитеатар
 Керамика, калуп
 Димензије 8,1 × 6,8 cm
 Документациони центар Виминацијум, C-5529
 Друга половина II века.

Лампа четвороугаоног реципијента, са пет кљунова, равним дном и листоликом дршком. На диску су, у правоугаоним оквирима два отвора за уље. Лампа је црвено печена и премазана непостојаним мркоцрвеним фирнисом.

Литература: Korać 2018, 342.

45. Lamp
 Viminacium, Amphitheater
 Ceramic, mould
 Dimensions: 8.1 × 6.8 cm.
 Documentation Center Viminacium, C-5529
 Second half of the 2nd century.

Lamp with a rectangular body, five nozzles, flat base and a leaf-shaped handle. The disc has two filling holes within rectangular frames. The lamp is red fired and coated with impermanent brown-red firnis.

Literature: Korać 2018, 342.

46. Лампа
 Виминацијум, Амфитеатар
 Керамика, калуп
 Димензије 10,5 × 9,8 cm
 Документациони центар Виминацијум, C-5158
 Друга половина II века

Лампа четвороугаоног реципијента, са пет кљунова, равним дном и листоликом дршком. Око диска је нареџкана пластична трака. Лампа је црвено печена и премазана мркоцрвеним фирнисом.

Литература: Korać 2018, 337.

46. Lamp
 Viminacium, Amphitheater
 Ceramic, mould
 Dimensions: 10.5 × 9.8 cm.
 Documentation Center Viminacium, C-5158
 Second half of the 2nd century.

Lamp with a rectangular body, five nozzles, flat base and a leaf-shaped handle. A jagged plastic ribbon is surrounding the disc. The lamp is red fired and coated with brown-red firnis.

Literature: Korać 2018, 337.

47. Лампа

Виминацијум, Амфитеатар

Керамика, калуп

Димензије 10,9 × 8,5 cm

Документациони центар Виминацијум, C-5480

Друга половина II века.

Лампа четвороугаоног реципијента, са седам кљунова, равним дном и листоликом дршком. На диску су, у правоугаоним оквирима два отвора за уље и крупније грануле. Лампа је црвено печена и оранжцрвено бојена.

Литература: Korać 2018, 341 – 342.

47. Lamp

Viminacium, Amphitheater

Ceramic, mould

Dimensions: 10.9 × 8.5 cm.

Documentation Center Viminacium, C-5480

Second half of the 2nd century.

Lamp with a rectangular body, seven nozzles, flat base and a leaf-shaped handle. Two filling holes and larger granules are placed on the discus, within rectangular frames. The lamp is red fired and orange-red coloured.

Literature: Korać 2018, 341 – 342.

48. Лампа

Виминацијум, Каструм

Керамика, калуп

Димензије: 11 × 6,7 cm.

Документациони центар Виминацијум, C-2267

IV век.

Лампа са кружним благо удубљеним диском, издуженим овалним кљуном, ниском равном стопом и вертикалном дршком. Око отвора за уље је прстенасто задебљања, док је реципијент украшен паралелним жљебовима. Лампа је мркосиве боје печења, без премаза.

Необјављено.

48. Lamp

Viminacium, Castrum

Ceramic, mould

Dimensions: 11 × 6.7 cm.

Documentation Center Viminacium, C-2267

4th century.

Lamp with a circular, slightly sunken discus, elongated oval nozzle, short annular foot and a vertical handle. A ring-shaped thickening is formed around the oil opening, and the recipient is decorated with parallel grooves. The lamp is brown-grey fired, without coating.

Unpublished.

49. Лампа
 Виминацијум, Каструм
 Керамика, калуп
 Димензије: 11 × 7 cm.
 Документациони центар Виминацијум, С-2362
 IV век.

Лампа са кружним диском наглашеног обода, овалним кљуном, ниском равном стопом и вертикалном дршком. Ивица отвора за уље је вертикално извучена; на диску су по два наспрамно постављена отвора за ваздух. Лампа је мркосиво печена и зеленомрко глеђосана. Необјављено.

49. Lamp
 Viminacium, Castrum
 Ceramic, mould
 Dimensions: 11 × 7 cm.
 Documentation Center Viminacium, C-2362
 4th century.

Lamp with a circular disc with a thickened rim, oval nozzle, short flat foot and a vertical handle. The edge of the filling hole is vertically modeled. Two opposed air holes are on the disc. The lamp is brown-grey fired with applied green-brown glaze. Unpublished.

50. Лампа
 Сингидунум, Булевар револуције
 Керамика, калуп
 Димензије: 10,3 × 7,5 cm.
 Музеј града Београда, Инв. бр. АА/2930
 Друга половина IV века

Лампа крушколиког реципијента, са равним диском, прстенастим дном и вертикалном дршком. На диску, у кружном медаљону, је портрет брадатог мушкарца (император Јулијан Апостата?) и два отвора за уље. Око медаљона је украс са наизменично постављеним концентричним круговима и троугластим мотивима испуњеним ситним гранулама. Лампа је црвено печена и бојена.

Литература: Тодоровић, Кондић, Бирташевић 1956, 84, сл. 20; Крунић 2011, 315, кат. 474.

50. Lamp
 Singidunum, Bulevar revolucije
 Ceramic, mould
 Dimensions: 10.3 × 7.5 cm.
 Belgrade City Museum, Inv. No. AA/2930
 Second half of the 4th century.

Lamp with a pear-shaped body, flat disc, annular foot and a vertical handle. The disc has a portrait of a bearded man (Emperor Julian the Apostate?) within a circular medallion, as well as two filling holes. An ornament made of alternating concentric circles and triangular motifs filled with small granules is surrounding the medallion. The lamp is red fired and red coloured. Literature: Тодоровић, Кондић, Бирташевић 1956, 84, сл. 20; Крунић 2011, 315, кат. 474.

51. Лампа

Виминацијум, Над Клепечком

Бронза, ливење

Димензије: 5,3 × 3,5 cm.

Документациони центар Виминацијум, C-1049

Лампа у облику седам латица, са угластим кљуном, ниском равном стопом, и двојном дршком. Кружни отвор за уље је вертикално наглашен. Дршку чини листолики део на вертикално постављеном прстену.

Необјављено.

51. Lamp

Viminacium, Nad Klepečkom

Bronze, casting

Dimensions: 5.3 × 3.5 cm.

Documentation Center Viminacium, C-1049

Lamp in the shape of seven petals, with an angled nozzle, short flat foot and a double handle. The circular filling hole is vertically modeled. The handle consists of a leaf-shaped part placed upon a vertical ring.

Unpublished.

52. Лампа

Виминацијум, Рит

Бронза, ливење

Димензије: 9,8 × 6,3 cm.

Документациони центар Виминацијум, C-580

Лампа са кружним благо удубљеним диском угластим кљуном, ниском прстенастом стопом и двојном дршком. Кружни отвор за уље је вертикално наглашен. Дршку чини оштећен листолики део на вертикалној прстенастој траци; дршка је срцоликим проширењем спојена са реципијентом. Између рамена и дршке је дугметасти украс.

Необјављено.

52. Lamp

Viminacium, Rit

Bronze, casting

Dimensions: 9.8 × 6.3 cm.

Documentation Center Viminacium, C-580

Lamp with a circular, slightly sunken discus, angled nozzle, short annular foot and a double handle. The circular filling hole is vertically modeled. The handle consists of a damaged leaf-shaped part upon a vertical ring-shaped ribbon. The handle is attached to the body with a heart-shaped widening. There is a button-shaped ornament between the shoulder and the handle.

Unpublished.

53. Лампа

Виминацијум, Рит

Бронза, ливење

Димензије: 13,9 cm, висина 5,6 cm.

Документациони центар Виминацијум, C-1750

II век.

Лампа у облику десног стопала у сандали. Изнад чланка је отвор за сипање уља, док се отвор за фитиљ налази на врху стопала. Иза глежња је двојна дршка, коју чине листолики део и вертикална алка. На листоликом делу су остаци шарке за поклопац, који недостаје.

Необјављено.

53. Lamp

Viminacium, Rit

Bronze, casting

Dimensions: 13.9 cm, height 5.6 cm.

Documentation Center Viminacium, C-1750

2nd century.

Lamp in the shape of a right foot in a sandal. The filling hole is above the ankle, while the wick hole is placed on top of the foot. A double handle is above the ankle; it consists of a leaf shaped part and a vertical ring. The leaf-shaped part has two hinges for the lid, which is now missing.

Unpublished.

ИЗБОРИ/SOURCES:

AA SS – *Acta Sanctorum*, (ed.) J. Bollandus, Paris 1643.

Amm. Marc. – *Ammianus Marcellinus in Three Volumes*, with the English translation by J.C. Rolfe, London–Cambridge Mass., 1964.

Aur. Vict. – *Sexti Aurelii Victoris Liber de Caesaribus*, praecedunt *Origo gentis Romanae* et *Liber de viris illustribus urbis Romae*, subsequitur *Epitome de Caesaribus*, recensuit F. Pichlmayr, Lipsiae, 1911.

Cod. Th. – *Theodosiani Libri XVI cum Constitutionibus Simonidianus*, (ed.) Th. Mommsen, P. M. Meyer, P. Krueger, 2. *Leges*, Berlin 1962; with the English translation: C. Pharr, Princeton 1952.

Cons. Const. – *Consularia Constantinopolitana, Chronica Minora saec. IV. V. VI. VII.*, (ed.) Th. Mommsen, vol. I, Berolini 1892, 196–247.

Euseb. – *Eusebii Caesariensis opera*, recognovit G. Dindorfius, vol. IV: *Historiae ecclesiasticae libri I-X*, Lipsiae, 1890.

Eutrop. – *Eutropii Breviarium Historiae Romanae*, ed. H.R. Dietsch, Lipsiae, 1883.

Exc. Val. – *Excerpta Valesiana*, in: *Ammianus Marcellinus in Three Volumes*, with the English translation by J.C. Rolfe, London–Cambridge Mass., 1964, 506–509.

FPhiloc – *Fasti Furi Philocali, Inscriptiones Italiae XII: Fasti et Elogia. Fasc II: Fasti Anni Numani et Iuliani. Accedunt Ferialia, Menologia Rustica, Parapegmata*, ed. A. Degrassi, Roma 1963, 237–262, n. 42.

Lact. – *Lactantius, De mortibus persecutorum*, edited and translated by J. L. Creed, Oxford, 1984.

Not. dign., Or. – *Notitia dignitatum: pars Occidentis; pars Orientis; accedunt Notitia urbis Constantinopolitanae et laterculi provinciarum*, (ed.) O. Seeck, Berlin 1876.

Origo – *Origo Constantini Imperatoris, Excerpta Valesiana*, (ed.) J. Moreau, Lipsiae 1961.

Ptolem. Silv. – *Fasti Ptolomeii Silvii, Inscriptiones Italiae XII: Fasti et Elogia. Fasc II: Fasti Anni Numani et Iuliani. Accedunt Ferialia, Menologia Rustica, Parapegmata*, (ed.) A. Degrassi, Roma 1963, 263–276, n. 43.

Zos. – *Zosime, Histoire nouvelle*, tome I, texte établi et traduit par F. Paschoud, Paris 1971.

СКРАЋЕНИЦЕ/ABBREVIATIONS:

CIL – *Corpus Inscriptionum Latinarum*

RIC I-IX – C.H.V. Sutherland, *The Roman Imperial Coinage*, I, *From 39 BC to AD 69*, London 1984; H. Mattingly, E. A. Sydenham, *The Roman Imperial Coinage*, II, *Vespasian to Hadrian*, London 1926, repr. 1962; I. A. Carradice, T. V. Buttrey, *The Roman Imperial Coinage*, Vol. II, Part 1; from AD 69 to AD 96, Vespasian to Domitian, London 2007; H. Mattingly, E. A. Sydenham, *The Roman Imperial Coinage*, III, *Antoninus Pius to Commodus*, London 1930, repr. 1962; H. Mattingly, E. A. Sydenham, *The Roman Imperial Coinage*, IV/1, *Pertinax to Geta*, London 1936, repr. 1962; H. Mattingly, E.A. Sydenham, C.H.V. Sutherland; *The Roman Imperial Coinage*, IV/2, *Macrinus to Pupienus*, London 1938; H. Mattingly, E.A. Sydenham, C.H.V. Sutherland; *The Roman Imperial Coinage*, IV/3, *Gordian III to Uranius Antoninus*, London 1949; Webb P.H., *The Roman Imperial Coinage*, V/1, London 1968; Webb P.H., *The Roman Imperial Coinage*, V/2, London 1968; C.H.V. Sutherland; *The Roman Imperial Coinage*, VI, *From Diocletian's reform to the death of Maximinus*, London 1967; Bruun P.M., *The Roman Imperial Coinage*, VII, *Constantine and Licinius A.D. 313–337*, London 1966; Kent J.P.C., *The Roman Imperial Coinage*, VIII, *The family of Constantine I A.D. 337–364*, London 1981; Pearce J.W.E., *The Roman Imperial Coinage*, IX, *Valentinian I to Theodosius I*, London 1951.

SNGANS – Meshorer, Ya'akov. 1981. *Sylloge nummorum graecorum: The collection of the American Numismatic Society*, pt. 6. Palestine-South Arabia. New York 1981.

WBR – W.H. Waddington, E. Babelon et Th. Reinach, *Recueil général des Monnaies grècques d'Asie Mineure, Nicée et Nicomédie*, Paris, 1910.

ЛИТЕРАТУРА/LITERATURE

Allason-Jones, L. 2005

Women in Roman Britain, Bootham 2005: The Council for British Archaeology.

Alberici, A. and Harlow, M. 2007

Age and Innocence: Female transitions to Adulthood in Late Antiquity, in: *Constructions of Childhood in Ancient Greece and Italy*, (eds.) A. Cohen and J. B. Rutter, Athens: The American School of Classical Studies at Athens, 193–204.

Barber, B. and Bowsler, D. 2000

The Eastern Cemetery of Roman London: excavations 1983–1990, MoLAS monograph 4, London: Museum of London Archaeology Service.

Barnes, T. D. 1982

The New Empire of Diocletian and Constantine, Cambridge Mass, London 1982: Harvard University Press.

Batten, A. 2010

Clothing and Adornment, *Biblical Theology Bulletin* Vol. 40, No. 3: 148–159.

Baxter, J. E. 2005

The Archaeology of Childhood: Children, Gender and Material Culture, Oxford: Altamira Press.

Becker, H. 2016

Roman women in the urban economy. Occupations, social connections and gendered exclusions, in: *Women in Antiquity: Real Women Across the Ancient World*, (eds.) J. Turfa and S. Budin, London: Routledge, 915–931.

Berg, R. 2002

Wearing wealth. Mundus muliebris and ornatus as status markers of Women in Imperial Rome, in: *Women, wealth and power in the Roman empire*, (eds.) P. Setälä, R. Berg, R. Hälikkää, M. Keltanen, J. Pölonen and V. Vuolanto, Rome: Institutum Romanum Finlandiae, 15–73.

Bergamann, M. 1977

Studien zum römischen Porträt des 3. Jahrhunderts n. Chr., Bonn: Habelt.

Bieber, M. 1955

The Sculpture of the Hellenistic Age, New York: Columbia University Press.

Bikić, V. 1997

Rezultati zaštitnih arheoloških iskopavanja u Knez Mihailovoj ulici br. 46–48, *Singidunum* 1, 1997: 157–168.

Bikić, V., Nikolić-Đorđević, S. i Simić, Z. 2002

Istraživanja na lokalitetu Studenski trg br.9, *Singidunum* 3:183–220.

Bjelajac, Lj. 1990

Terra sigillata u Gornjoj Meziji, Import i radionice Viminacium-Margum, Beograd: Arheološki institut.

Bjelajac, Lj. 1996

Amfore gornjomezijskog Podunavlja, Beograd: Arheološki institut.

Блажић, С. 1995

Остаци животињских врста са локалитета на траси ауто-пута кроз Срем, у: *Археолошка истраживања дуж ауто пута кроз Срем*, (ур.) З. Вапа, Нови Сад: Покрајински Завод за заштиту споменика културе, 331–346.

Blažić, S. 2006

Fauna arheoloških lokaliteta u Vojvodini, Novi Sad: Muzej Vojvodine.

Blumenfeld, J. 1999

Racial Identification in the Skull and Teeth, *The University of Western Ontario Journal of Anthropology*, Vol. 8 Iss. 1: 20–33.

Богдановић А. 2017

Керамичке посуде са печатним орнаментима из Виминацијума“, *Зборник Народног музеја XXIII/1*: 267–282.

Bogdanović, I. 2009

Rezultati arheološko-geofizičkih istraživanja na lokalitetu Kod Koraba (istočna nekropola Viminacijuma), *Archaeology and Science* 5: 83–110.

Bogdanović, I. and Vujović, M. 2015

The terracotta lamp in the shape of a gladiator's helmet from the Viminacium amphitheatre, *Arheološki vestnik* 66: 317–331.

Bogdanović, I. and Nikolić, S. 2017

In the Beginning There Was a Timber Construction... The Wooden Amphitheatre of Viminacium, in: *Columna Traiani. Traianssäule – Siegesmonument und Kriegsbericht in Bildern: Beiträge der Tagung in Wien anlässlich des 1900. Jahrestages der Einweihung, 9–12 Mai 2013*, (eds.) F. Mitthof and G. Schörner, Wien: Holzhausen, 87–94.

Бојовић, Д. 1975

Прилог урбаној историји Београда у периоду римске доминације, *ГГБ XXII*, 1975: 5–27.

Бојовић, Д. 1977

Римске терме у парку на Студентском тргу у Београду, *ГГБ XXIV*, 1977: 5–22.

Бојовић, Д. 1982

Прилог проучавању култа подунавског коњаника, *Старинар XXXII* (1981): 79–82.

Војовић, Д. 1983

Rimske fibule Singidunuma, Beograd: Muzej grada Beograda.

Бојовић, Д. 1984

Rimski mač iz Singidunuma, *Vesnik* 30: 201–207.

Војовић, Д. 1996

Le Camp de la Légion IV Flavia à Singidunum, in: *Roman Limes on the Middle and Lower Danube*, (ed.) P. Petrović, Belgrade: Archaeological Institute, 53–68.

Vomgardner, D. L. 2002

The Story of the Roman Amphitheatre, London and New York: Routledge.

Борић-Брешковић, Б. 1992

Реверсне представе на новцу муниципијума Стоби, *Нумизматичар* 15: 25–46

Борић-Брешковић, Б. 2009

Античка нумизматика у Србији. Збирке и истраживања, *Антички свет, европска и српска наука*, Београд: Народни музеј, 9–29.

Борић-Брешковић, Б. 2013

Римска управа и римско царско ковање у доба Принципата; Ковница новца у Сирмијуму, *Златни пресек*, Београд: Народни музеј, 142–143.

Borić-Brešković, B. and Popović, P. 2006

Coins of the Roman Republic. Collections of the National Museum in Belgrade and Belgrade University, Beograd: National Museum.

Borić-Brešković, B. and Vojvoda, M. 2016

A Hoard of denarii and antoniniani from the village of Sikirica near Paraćin (Sikirica I), *Numizmatičar* 34: 7–102.

Borić-Brešković, B. and Vojvoda, M. 2017

Coins of the Stobi Colony from the necropolises of Viminacium – Više Grobalja and Pećine, *Numizmatičar* 35: 7–31.

Borić-Brešković, B. and Vojvoda, M. 2017a

Exhibition: Viminacium – Imperial and Provincial Mint, Viminacium: 1–10.

Borić-Brešković, B. and Vojvoda M. 2018

Circulation of Provincial Coins of the Viminacium Colony, In: *VIVERE MILITARE EST, From Populus to Emperors - Living on the Frontier, Vol. II*, Belgrade: Institute of Archaeology, 73–100.

Bošković Robert, A. 2006

Le Culte de Jupiter en Mésie Supérieure, Paris 2006.

Bratož, R. 2003

Dioklecijanovo preganjanje kristijanov v provincah srednjega Podonavja in zahodnega Balkana, u: *Mednarodni znanstveni simpozij ob 1700-letnici smrti Viktora Ptujskega*, (ur.) S. Kranjc, Ptuj: Minoritski samostan sv. Viktorina, 29–98.

Brodribb, G. 1979

Markings on tile and brick, in: *Roman brick and tile, studies in manufacture, distribution and use in the western Empire*, (ed.) A. McWhirr, Oxford: Bar International Series 68, 211–221.

Brødholt, I. 2012

Socialization of infants and children in Roman Britain. An analysis of burial customs with special focus on the Lankhills cemetery, M.A. Thesis. University of Oslo.

Брукнер, О. 1976

Vicus и villa rustica у пограничној зони лимеса између Cusum-а и Bononia-е, *Грађа за истраживање сѐменика културе Војводине VI-VII*: 19–43.

Брукнер, О. 1995

Римска насеља и виле рустике, у: *Археолошка истраживања дуж аутопута кроз Срем* (ур.) З. Вапа, Нови Сад: Покрајински завод за заштиту споменика културе, 137–174.

Bruun, P. 1961

Studies in Constantinian Chronology, *Numismatic Notes and Monographs* No. 146, New York: The American Numismatic Society.

Bugarski, I. 2005

Uloak poznorimskog paradnog šlema iz Singidunuma, *Singidunum* IV:137–146.

Валтровић, М. 1885

Римски гробови у облику бунара, *Сѐаринар* II (1885): 35–45, 69–74.

Валтровић, М. 1886

Старохришћански саркофаг нађен у Београду, *Сѐаринар* III (1886): 70–71.

Валтровић, М. 1891

Добри пастир, *Сѐаринар* VIII (1891): 109–130.

Varbanov, I. 2005

Greek Imperial Coins. Thrace (from Adbera to Pautalia), Vol. II, Bourgas.

Васић, М. 1895

Колонија Виминацијум – археолошка студија, *Сѐаринар* XII (1895): 1–61.

Васић, М. 1983

Налаз солида Теодосија II у кастрому Понтес, *Нумизмаичар* 6: 99–112

Васић, М. и Јовановић, Ђ. 1987

Мермерна икона Либерера и Либерера, *Ђергајске свеске* IV = *Cahiers des Portes de Fer* 4: 127–134.

Vasić, M. 2001

On the Porphyry Head from Niš once more, *Сѐаринар* L: 245–251.

Vasić, M. 2003

The Ripa Pannonica in Serbia, The Roman Army in Pannonia – An archaeological guide of the Ripa Pannonica, (ed.) Zs. Visy, Budapest, Teleki Laszlo Foundation.

Васић, М. 2004

Хроника ископавања Медијане 2001–2002. године, *Сџаринар* LIII-LIV: 288–294.

Vasić, M. 2007

Felix Romuliana (Gamzigrad) – Palast und Gedenkmonument des Kaiser Galerius, in: *Roms Erbe auf dem Balkan. Spätantike Kaiservillen und Stadtanlagen in Serbien*, (eds.) U. Brandl, M. Vasić, Mainz am Rhein: Verlag Philipp von Zabern, 33–53.

Vasić, M. 2008

Prolasci i boravci rimskih imperatora u Nišu krajem III i u IV veku, *Naissus* I: 7–23.

Васић, М. 2008

Златници и сребрни новац касне антике (284–450. године) из збирке Народног музеја у Београду. Београд: Народни музеј.

Vasić, M. 2013

Cities and imperial villae in Roman provinces in the territory of present day Serbia, in: *Constantine the Great and the Edict of Milan 313. The birth of Christianity in the Roman provinces on the soil of Serbia*, (eds.) I. Popović, B. Borić-Brešković, Archaeological Monographs 22: Belgrade: National Museum, 76–101.

Васић, М. 2015

Оставе римског новца из III века и земљишни посед на територији провинције Горње Мезије, *Зборник Народног музеја* XXII/1: 97–130.

Vasić, M., Milošević, G., Gavrilović Vitas, N., and Crnoglavac, V. 2016

Constantine's villa at Mediana, Niš: National Museum Niš.

Vasić, Č. 1995

Chronological Relations of Palace and Fortification System of Gamzigrad, in: *The Age of Tetrarchs* (ed. D. Srejšović), Belgrade: Gallery of the Serbian Academy of Sciences and Art, 315–323.

Величковић, М. 1972

Римска сивина бронзана илацика у Народном музеју, Београд: Народни музеј.

Vojvoda, M. and Mrđić, N. 2015

Coin Finds from Viminacium Necropolis Više globalja and their Role in Funeral Ritual, Beograd: Institute of Archaeology.

Vojvoda, M. and Mrđić, N., 2017

Coin Finds from Viminacium Necropolis Pećine and their Role in Funeral Ritual. Beograd, 2017.

Vojvoda, M., and Crnobrnja, A. 2018 (in print)

Circulation of the coins of Bithinian mint of Nicaea in *Moesia Superior*; *Proceedings of the Symposium Circulation of the Antique Coins in Southeastern Europe*, (eds.) V. Ivanišević, B. Borić-Brešković, M. Vojvoda, Belgrade: Institute of Archaeology.

Vujović, M. 2001

Gladii from Dubravica: A contribution to the study of Roman swords on the territory of Serbia, in: *Vestigatio vetustatis, to Aleksandrina Cermanović – Kuzmanović, from friends, colleagues and students*, Beograd: Filozofski fakultet, Centar za arheološka istraživanja, 119–133.

Vujović, M. 2003

Late Roman Belt Phalerae from the Territory of Serbia, in: *Rad Dragoslava Srejšovića na istraživanju antičke arheologije*, Memorijal Dragoslava Srejšovića, Zbornik radova 2, Kragujevac, Centar za naučna istraživanja SANU i Univerziteta u Kragujevcu, 211–223.

Вујовић, М. 2011

Представе гладијатора са римских налазишта у Србији, *Зборник Народног музеја* XX-1: 243–276.

Vujović, M. 2011

Ceramic Plaque with Two Gladiators from Viminacium, *Весник Војног музеја* 38: 199–206.

Vujović, M. 2012

Few contributions on the Late Roman helmets from Iron Gate, *Весник Војног музеја* 39: 29–43.

Vujović, M. 2013

Roman Weapons and Military Equipment from Singidunum, *Vesnik Vojnog muzeja* 40: 29–48.

Vujović, M. 2014

Рановизантијски кантар из Београда, *Сѝаринар* LXIV: 161–183.

Vujović, M. 2017

Ring mail from Galerius's burial Rite at Gamzigrad (Romuliana), in: *Ante portam auream: studia in honorem professoris Aleksandar Jovanović*, (ed.) M. Vujović, Belgrade: Faculty of Philosophy, 239–250.

Vuković, S. 2010

Ostaci životinja sa jugozapadnog dela lokacije Pirivoj (Viminacijum), *Arheologija i prirodne nauke* 5: 57–82.

Вуковић, С. 2011

Медвед у римском спектаклу. Студија случаја амфитеатра у Виминацијуму, *Гласник Српској археолошкој друштва* 27: 315–338.

Vuković, S. 2015

Životinje u rimskim amfiteatrima. Studija slučaja amfiteatra u Viminacijumu, neobjavljena doktorska disertacija, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu.

Vuković-Bogdanović, S. 2017

Roman archaeozoology in Serbia: State of the discipline and preliminary results, *Arheologija i prirodne nauke* 12: 99–114.

Vuković, S. and Bogdanović, I. 2013

A Camel Skeleton from the Viminacium Amphitheatre, *Сѝаринар* LXIII: 251–267.

Vuković-Bogdanović, S. and Blažić, S. 2014

Camels from Roman Imperial sites in Serbia, *Anthropozoologica* 49: 281–295.

Vuković, S. and Jovičić, M. 2015

Dog Burials from the Cemeteries of the Roman City of Viminacium (*Moesia Superior*, Kostolac, Serbia)“, in: *LIMES XXII. Proceedings of the 22nd International Congress of Roman Frontier Studies. Ruse, Bulgaria, September 2012.*, (eds.) L. Vagalinski, N. Sharankov, Sofia: National Archaeological Institute with Museum Bulgarian Academy of Sciences, 687–702.

Вулић, Н. 1934

Passio sanctorum IV coronatorum, *Гласник Српске Краљевске Академије* LXXXII: 1–22.

Вулић, Н. 1941–48

Антички споменици наше земље, *Сѝоменик СКА*, ХСVIII: 1–335.

Вучковић-Тодоровић, Д. 1966

Светилиште Јупитера Долихена у Брзој Паланци, *Сѝаринар* XV–XVI: 173–182.

Gabričević, M. 1986

Rtkovo – Glamija I, – une forteresse de la basse époque, *Ђердајске свеске* III = *Cahiers des Portes de Fer* 3: 71–91.

Габричевић, М. 1987

Натпис са локалитета Гламија I, *Ђердајске свеске* IV = *Cahiers des Portes de Fer* 4: 144–146.

Gavrilović, N. 2010

Kultovi maloazijskih i sirijskih božanstava u rimskim provincijama na centralnom Balkanu, neobjavljena doktorska disertacija, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu.

Gavrilović, N. 2010a

The Cult of Mars in Central Balkans: A Roman or Romano-Celtic Deity?, in: *Celtic Religion Across Space and Time*, (ed.) J. Alberto Arenas-Esteban, Albacete 2010, 266–278.

Gavrilović, N. 2011

Ceramic *Crustulum* with the Representation of Nemesis-Diana from Viminacium: A Contribution to the Cult of Goddess Nemesis in Roman Provinces of Central Balkans, *Сѝаринар* LXI: 191–203.

- Gavrilović, N. 2014**
Kult Herkula i Merkura u Gornjoj Meziji od I do IV veka n. e., Beograd 2014: Arheološki institut.
- Garašanin, M. 1968**
 Razmatranja o nekropolama tipa Mala Kopašnica-Sase. Ka entičkom razgraničenju Ilira i Dačana u rimsko doba, *Godišnjak VI*: 5–34.
- Гарашанин, М., Васић, М. и Марјановић-Вујовић, Г. 1984**
 Трајанов мост – Castrum Pontes, *Ђергајске свеске II = Cahiers des Portes de Fer 2*: 25–84.
Kult Herkula i Merkura u Gornjoj Meziji od I do IV veka n. e., Beograd 2014: Arheološki
- Golvin, J. C. 1988**
Lamphithéâtre romain: Essai sur la theorisation de sa forme et de ses fonctions, Paris: Diffusion De Boccard.
- Golubović, S. 2008**
Grobovi u obliku bunara sa nekropola Viminacijuma, Beograd: Arheološki institut.
- Grbić, D. 2013**
 The Thracian Hero on the Danube. New Interpretation of an Inscription from Diana, *Balkanica XLIV*: 7–20.
- Gummerus, H. 1932**
Der Arztstand im römischen Reiche nach den Inschriften I, Commentationes humanarum litterarum III. 6, Helsingfors: Akademische Buchhandlung.
- Gušić, S. 1977**
 Објекат са мозаицима на Винику, *Нишки зборник 4*: 91–96.
- Davidov, D., Pešić, D. and Jocić, M. 2004**
Arheološko blago Niša od neolita do srednjeg veka = Archaeological treasure of Niš from the Neolithic to the Middle Ages.
 Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti.
- D'Ambra, E. 2007**
Roman Women, New York: Cambridge University Press.
- DareMBERG, C. and Saglio, E. 1904**
Dictionnaire des Antiquités, Grecques et Romaines, Tome III, Paris: Hachette.
- Dasen, V. 2009**
 Roman birth rites of passage revisited, *Journal of Roman Archaeology 22*(1): 199–214.
- Dasen, V. 2010**
 Archeologie funéraire et histoire de l'enfance dans l'Antiquité: nouveaux enjeux, nouvelles Perspectives, in: *L'Enfant et la mort dans l'Antiquité I. Nouvelles recherches dans les nécropoles grecques Le signalement des tombes d'enfants*, (eds.) A. Guimier-Sorbets et Y. Morizot, Paris: De Boccard, 19–44.
- Dautova-Ruševljan, B. and Vujović, M. 2006**
Римска војска у Срему, Novi Sad: Muzej Vojvodine.
- Dautova-Ruševljan, V. and Vujović, M. 2011**
Late Roman Helmet from Jarak, Novi Sad: Muzej Vojvodine.
- Delbrueck, R. 1932**
Antike Porphywerke. Studien zur spätantiken Kunstgeschichte, vol. 6, Berlin–Leipzig: Walter de Gruyter inc.
- Del Bufalo, D. 2012**
Porphyry. Red Imperial Porphyry. Power and Religion, Turin: Umberto Allemandi and C.
- Dimitrijević, D. 1969**
 Istraživanje rimskog limesa u istočnom Sreму s posebnim osvrtom na pitanje komunikacija, *Osječki zbornik XII*: 81–121.
- Drča, S. 2001**
 Claudius Magnus medicus, *Zbornik Narodnog muzeja Niš 10*: 19–26.

Dušanić, S. 1968

Римска војска у источном Срему, *Зборник радова Филозофској факултету (Београд)* 10–1: 87–113.

Dušanić, S. 2003

Diocletian's Visits to Quarries and Mines in the Danubian Provinces, in: *Die Archäologie und Geschichte der Region des Eisernen Tores zwischen 275/602 N. Chr.*, Kolloquium in Drobeta-Turnu Severin (2.-5. November 2001), București: Rumänisch-jugoslawische Kommission für die Erforschung der Region des Eisernen Tores, 9–15.

Đurić, S. 1985

The Late Antique Painted Tomb from Beška, *Zoograf* 16: 5–18.

Živaljević, I. 2017

Ribolov na Djerdapu u ranom holocenu (10.-6. milenijum pre n.e.), neobjavljena doktorska disertacija, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu.

Živaljević, I., Askeyev, V., Galimova, D. N., Askeyev, O. V., Monakhov, S. P. and Stefanović, S. in press

Size estimations of sturgeons (Acipenseridae) from the Mesolithic-Neolithic Danube Gorges, in: *Proceedings of the 9th Conference on the Mesolithic in Europe*, (eds.) D. Borić, D. Antonović, S. Stefanović and B. Mihailović, Oxford: Oxbow books.

Živić, M. 2011

Artistic Achievements in the Imperial Palace, in: *Felix Romuliana – Gamzigrad*, (ed.) I. Popović, Belgrade: Institute of Archaeology, Institute for Theological Research: 107–139.

Zeiller, J. 1918

Les origines chrétiennes dans les provinces danubiennes de l'Empire romain. Paris: E. de Boccard.

Zeiller, J. 1967

Les origines chrétiennes dans les provinces danubiennes de l'Empire romain, Roma: L'Erma di Bretschneider.

Зотовић, Љ. 1994

Рано хришћанство у Виминицијуму кроз изворе и археолошке споменике, *Viminacium* 8–9: 59–72.

Зотовић, Љ. и Јордовић, Ч. 1990

Viminacium I, некропола Више Гробаља. Археолошки институт: Београд.

Zuckerman, C. 1994

Les campagnes des tétrarques, 296–298. Notes de chronologie, *Antiquité tardive* 2: 65–70.

Iványi, D. 1935

Die panonischen Lampen-ein typologisch-chronologische Übersicht, Budapest: Sárkány-druckerei.

Ivanišević, V. 2015

The Danubian Limes of the Diocese of Dacia in the 5th Century, Romania Gothica II, in: *The Frontier World Romans, Barbarians and Military Culture*, (ed.) T. Vida, Budapest: Eötvös Loránd University, Institute for Archaeological Sciences, Martin Optiz Kiadó, 653–665.

Ivanišević, V. and Nikolić-Đorđević, S. 1997

Novi tragovi antičkih fortifikacija u Singidunumu – Lokalitet Knez Mihailova 30, *Singidunum* 1: 65–150.

Ivanišević, V. and Bugarski, I. 2018

Roman ditches' in: *Bačka and the outer limites of Pannonia, Vadrózsából tündérsípöt csináltam, Tanulmányok Istvánovits Eszter 60. születésnapjára*, Nyíregyháza: Kiadja a Jósza András Múzeum, 223–239.

Јанковић, Ђ. 1981

Истраживање споменика у Врелу, Шаркамен, *Сџаринар XXX*: 87–94.

Jarak, M. 2011

Ranohrišćanski mučenici Panonije, u: *1700 godina svetih Srijemskih mučenika, Zbornik radova s međunarodnog simpozija o 1700. obljetnici Sirmijsko-panonskih mučenika (3004–2004)*, (prired.) D. Damjanović, Đakovo: Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu, 51–70.

Jeremić, G. 2007

Мозаици грађевине са октогоном из античког Наиса у: *Ниш и Византија. Зборник радова V* (ур.) М. Ракоција) = *Niš and Byzantium. The Collection of Scientific Works V* (ed.) М. Rakocija, Ниш; Град Ниш, ИПП „Просвета“, 87–97.

Jeremić, G. 2013

Burials in *Naissus* in Late Antiquity – case study of the necropolis in Jagodin Mala, in: *Constantine the Great and the Edict of Milan 313. The birth of Christianity in the Roman provinces on the soil of Serbia*, (ed.) I. Popović, B. Borić-Brešković, Belgrade: National Museum in Belgrade, 126–135.

Jeremić, G., Ilić, O. 2018

Evidence of Early Christianity on the Danube Limes, from Singidunum to Aquae, in: *Vivere militare est. From populus to emperors. Living on the frontiers*, (ed.) M. Korać, Belgrade: Institute of Archaeology, 197–246.

Jeremić, M. 2000

Brick kilns in Sirmium, *Starinar* L: 131–154.

Јовановић, А. 1975

Неки аспекти проблема скупног налаза скулптура са Медијане код Ниша, *Сџаринар* XXIV–XXV: 56–65.

Јовановић, А. 1984

Римске некрополе на територији Југославије, Београд: Универзитет у Београду, Филозофски факултет, Центар за археолошка истраживања.

Јовановић, А. 1984

Хајдучка Воденица, касноантичко и рановизантијско утврђење, *Сџаринар* XXXIII–XXXIV: 319–331.

Jovanović, A. 2000

Romanization and ethnic elements in burial practice in the southern part of Pannonia Inferior and *Moesia Superior*, in: *Burial, Society and Context in the Roman World*, (ed.) John Pearce, Oxford: Oxbow, 204–214.

Jovičić, M. and Milovanović, B. 2017

Roman brick kiln from the eastern necropolis of Viminacium, *Archaeology and science* 12: 19–38.

Jovičić, M. and Redžić, S. 2011

Late Roman Villa on the Site Livade kod Ćuprije – A Contribution to the Study of Villae Rusticae in the Vicinity of Viminacium, *Archaeology and Science* 7: 369–385.

Jones, R. 1977

A quantitative approach to Roman burial, in: *Burial in the Roman world*, (ed.) Richard Reece, London: Council for British Archaeology, 20–25.

Јордовић, Ч. 1994

Грнчарски и цигларски центар у Виминацијуму, *Саопштења* XXVI: 95–106.

Keller, E. 1971

Die spätrömischen Grabfunde in Südbayern, München: C. H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung.

Кораћ, М. 1986

Medicus et chirurgus oculusarius из Виминацијума, *Сџаринар* XXXVII: 53–71.

Кораћ, М. 2000

Slikarstvo Viminacijuma, Požarevac: Narodni muzej Požarevac.

Кораћ, М. 2018

Oil-lamps from Viminacium (Upper Moesia), Belgrade: Institute of Archaeology.

Кораћ, М., Mrđić, N. and Mikić, M. 2006

Kartiranje rimskog akvedukta na Viminacijumu uz pomoć globalnog sistema za pozicioniranje (GPS), *Archaeology and Science* 2: 7–20.

Кораћ, М. and Golubović, S. 2009

Viminacium. Više globalja, tom 2, Belgrade: Archaeological Institute.

Korać, M., Golubović, S. and Mrđić N. 2009

Itinerarium Romanum Serbiae, Belgrade: Centre for New Technology.

Korać, M. and Ricić, M. 2017

New Gold and Silver Amulets from *Moesia Superior* (Serbia), *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik* 203: 164–176.

Kotansky, R. 1994

Greek Magical Amulets. The Inscribed Gold, Silver, Copper, and Bronze Lamellae. Part I: Published Texts of Known Provenance (Papyrologia Colonensia XXII.1), Köln: Westdeutscher Verlag.

Kousoulis et al. 2012,

A. Kousoulis, K. Economopoulos, M. Hatzinger, A. Eshraghian and S. Tsiodras, The Fatal Disease of Emperor Galerius, *Journal of the American College of Surgeons* 215 (2012), 890–893:

Крунић, С. 1992

Римски медицински и фармацеујски инструменти из Сингидунума и околине, Београд: Музеј града Београда.

Крунић, С. (прир.) 1997

Античка бронза Сингидунума = Antique Bronze from Singidunum, Каталог изложбе 49, Београд: Музеј града Београда.

Крунић, С. 2011

Античке свећилке из Музеја града Београда и начини илуминације у Сингидунуму од I до почетка V века, Београд: Музеј града.

Kuzmanović-Novović, I. 2017

Dextrarum Iunctio in the Art of Antiquity, in: *Ante portam auream: studia in honorem professoris Aleksandar Jovanović*, (ed.) M. B. Vujović, Belgrade: Faculty of Philosophy, 115–128.

Künzl, E. 1983

Medizinische Instrumente aus Sepulkralfunden der römischen Kaiserzeit, Köln-Bonn: Rheinland Verlag.

Kurzmann, R. 2006

Roman military brick stamps: a comparison of methodology, BAR international series 1543, Oxford: BAR Publishing.

Larsson Lovén, L. 1998

Lanam fecit – Woolworking and Female Virtue, in: *Aspects of Woman in Antiquity*, (eds.) L. Larsson Lovén and A. Strömberg, Jonsered: Paul Aströms Förlag, 85–95.

27, 28 et 29 mai 1987, (eds.) C. Domergue, C. Landes et J.-M. Pailler, Lattes: Imago, 203–215.

Laubscher, H. P. 2000

Beobachtungen zu tetrarchischen Kaiserbildnissen aus Porphyry, *Jahrbuch des Deutschen Archäologischen Instituts* 114: 207–252.

Le Roux, P. 1990

L'amphithéâtre et le soldat sous l'Empire romain, in: *Spectacula I. Gladiateurs et amphithéâtres: Actes du colloque tenu à Toulouse et à Lattes les 26,*

Летица, З. 1984

Мале Ливадице, насеље старијег гвозденог доба, *Сџаринар*, XXXIII-XXXIV: 183–184.

Loeschcke, S. 1919

Lampen aus Vindonissa. Ein Beitrag zur Geschichte von Vindonissa und des antiken Beleuchtungswesens, Zürich: Beer and Cie.

L'Orange, H. P. 1984

Das spätantike Herrscherbild von Diokletian bis zu den Konstantin Söhnen 284–361 n. Chr., Berlin: Mann.

Madgearu, A. 2012

Împăratul Galerius, Târgoviște: Cetatea de Scaun.

Malgouyres, Ph., ed. 2003

Porphyre. La pierre pourpre, des Ptolémées aux Bonaparte, Paris: Réunion des Musées nationaux.

Manojlović-Marijanski, M. 1964

Kasnorimski šlemovi iz Berkasova, Novi Sad: Vojvodanski Muzej.

Марић, Р. 1951

Ископавања на Орашју. Претходни извештај о радовима у 1948. и 1949. години, *Сџаринар* II: 113–132.

Martin-Kilcher, S. 2000

Mors Immatura in the Roman World – a Mirror of Society and Tradition, in: *Burial, Society and Context in the Roman World*, (eds.) J. Pearce, M. Millett, M. Struck, Oxford: Oxbow Books, 63–76.

Marcos, M. 2013

Portrait of persecutor: the defeat of Maximinus Daia in Christian historiography, in: *Polidoro. Studi offerti ad Antonio Carile*, (ed.) G. Vespignani, Spoleto: Studi italiano de studi sull Alto Medioevo, 13–36.

Mac Mullen, R. 1987

Constantine, London–New York–Sydney: Routledge.

Микић, Ж. 1980

О антрополошким типовима присутним у античким некрополама Виминацијума, *Сџаринар* XXXI: 117–122.

Mikić, Ž. 1999

Die Gepiden von Viminacium in der Völkerwanderungszeit Anthropologischer Beitrag, *Antropologischer Anzeiger* Jg. 57: 257–268.

Miks, C. 2007

Studien zur römischen Schwertbewaffnung in der Kaiserzeit. Kölner Studien zur Archäologie der römischen Provinzen, Band 8, Rahden: Verlag Marie Leidorf.

Milovanović, B. 2016

Inhumacija djece na nekropoli Više grobalja antičkog Viminacija“, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, 3, XLIX: 95–122.

Milovanović, B. and Anđelković Grašar, J. 2017

Female power that protects: Examples of the apotropaic and decorative functions of the Medusa in Roman visual culture from the territory of the central Balkans, *Сџаринар* LXVII: 167–182.

Милошевић, П. 1987

Наоружање и опрема римског ратника у доба освајања и консолидације долине Саве, у: *Почеци романизације у југоисточном делу провинције Паноније*, (ур.) О. Брукнер, В. Даутова-Рушевљан, П. Милошевић, Нови Сад: Матица Српска, 13–24.

Минић, Д. 1984

Манастир, праисторијско, античко и средњовековно налазиште, *Сџаринар* XXXIII-XXXIV: 153–157.

Mirković, M. 1968

Rimski gradovi na Dunavu u Gornjoj Meziji, Beograd: Arheološko društvo Jugoslavije.

Mirković, M. 1971

Sirmium – its History from the I Century A.D. to 582 A.D., in: *Sirmium I*, (ed.) V. Popović, Beograd: The Archaeological Institute, 5–94.

Mirković, M. 1986

Viminacium et Margum, in: *Inscriptions de la Mésie Supérieure*, Vol. II, Beograd: Centre d'études épigraphiques et numismatiques de la Faculté de philosophie de l'Université de Beograd.

Mirković, M. 1996

The Iron Gates (Đerdap) and the Roman Policy on the Moesian Limes AD 33–117, in: *Roman Limes on the Middle and Lower Danube*, (ed.) P. Petrović, Belgrade: Archaeological Institute.

Mirković, M. 2006

Sirmium. Istorija rimskog grada od I do kraja VI veka, Sremska Mitrovica: Blago Sirmijuma.

Мирковић, М. 2014

Диоклецијан, Београд: Службени гласник.

Mihajlović, V. 2011

Adultery in the Mirror: Roman Mirror from Viminacium, Myth, Moral and Rite of Passage, у: *Античка и савремени свет: религија и култура, зборник радова*, (ур.) К. Марицки Гађански, Београд: Друштво за античке студије Србије и Институт за геолошка истраживања, 178–193.

Montgomery, H. 2000

From Friend to Foe: The Portrait of Licinius in Eusebius, *Symbolae Osloenses* 75: 132–138.

Mócsy, A. 1974

Pannonia and Upper Moesia. A History of the Middle Danube Provinces of the Roman Empire, London and Boston: Routledge and Kegan Paul.

Мушмовъ Н. А. 1912

Антички монети на Балкански полуострв, Софија 1912.

McWhirr, A. 1984

The production and distribution of brick and tile in Roman Britain, neobjavljena doktorska disertacija, University of Leicester.

McComish, J. M. 2015

A Guide to Ceramic Building Material⁶, *York archaeological trust, web based report number 2015/36*. <https://www.yorkarchaeology.co.uk/>, приступљено 02. 08. 2018. године.

Nedeljković, D. 2009

Pregled arheozooloških istraživanja Sirmijuma – lokalitet 85 (2002–2005), *Zbornik Muzeja Srema* 8: 7–42.

Nikolić-Đorđević, S. 2000

Antička keramika Singidunuma, *Singidunum* 2, 11–244.

Nikolić, S. and Pop-Lazić, S. 2005

Ostaci antičke urbane zone na dunavskoj padini, *Singidunum* 4: 7–43.

Nikolić, S. and Raičković, A. 2008

Ceramic Balsamaria – Bottles: the Example of Viminacium, *Сѵаринар* LVI: 327–334.

Nikolić S. and Raičković, A. 2009

Prosopomorphc vessels from *Moesia Superior*⁶, *Сѵаринар* LVIII: 135–153.

Nikolić, S. and Bogdanović, I. 2012

Research of the Viminacium Amphitheater in 2011, in: *Archaeology in Serbia: Projects of the Archaeological Institute in 2011*, (eds.) D. Antonović, S. Golubović, i V. Bikić, Belgrade: Arheološki institut, 42–45.

Nikolić, S., Bogdanović, I. i Jevtović, Lj. 2014

Arheološka istraživanja viminacijumskog amfiteatra u 2012. godini, u: *Arheologija u Srbiji: Projekti Arheološkog instituta u 2012. godini*, (ur.) D. Antonović, S. Golubović i V. Bikić, Beograd: Arheološki institut, 58–61.

Nikolić, S., Bogdanović, I., Jevtović, Lj. i Stojić, G. 2014a

Arheološka istraživanja viminacijumskog amfiteatra u 2013. godini, u: *Arheologija u Srbiji: Projekti Arheološkog instituta u 2013. godini*, (ur.) D. Antonović, S. Golubović i V. Bikić, Beograd: Arheološki institut, 48–52.

Nikolić, S., Jevtović, Lj. and Stojić, G. 2014b

Archaeological research of the area of the Viminacium amphitheater in 2014, in: *Archeology in Serbia. Projects of the Archaeological Institute in 2014*, (eds.) I. Bugarski, N. Gavrilović Vitas, V. Filipović, Belgrade: Arheološki institut, 93–98.

Nikolić, S. and Bogdanović, I. 2015

Recent Excavations on the Amphitheatre of Viminacium (Upper Moesia), in: *Proceedings of the 22nd International Congress of Roman Frontier Studies, Ruse, Bulgaria, September 2012*, (eds.) L. Vagalinski and N. Sharankov, Sofia: National Archaeological Institute with Museum Bulgarian Academy of Sciences, 547–555.

Nikolić, S., Jevtović, Lj., Stojić, G. and Rogić, D. 2017

Arheološka istraživanja prostora viminacijumskog amfiteatra u 2015. godini, u: *Arheologija u Srbiji: Projekti Arheološkog instituta u 2015. godini*, (ur.) I. Bugarski, N. Gavrilović Vitas i V. Filipović, Beograd: Arheološki institut, 63–70.

Nikolić, E., Milovanović, B. and Raičković Savić, A. 2017

Contribution to the Study of Roman Architecture in Viminacium: Research of Thermae Masonry Techniques, *Archaeologia Bulgarica XXI* 2017: 39–57.

Oliver, A. 2000

Jewelry for the unmarried, in: *I Claudia II: Women in Roman Art and Society*, Vol. 2, (eds.) D. E. E. Kleiner and S. B. Matheson, Austin: University of Texas Press, 115–125.

Olson, K. 2008

The Appearance of the Young Roman Girl, in: *Roman Dress and the Fabrics of Roman Culture*, (eds.) J. Edmonson and A. Keith, Toronto: University of Toronto Press, 139–157.

Petković, Ž. 2002

Dedikacija Jupiteru i Liberu sa Kosmaja, *Živa antika*: 219–224.

Petković, S. 2010

Rimske fibule u Srbiji od I do V veka, Beograd: Arheološki institut.

Петровић, Б. 1997

Статуете Божанстава, у: *Античка бронза Сингидунума*, (прир.) С. Крунић = *Antique Bronze from Singidunum*, Београд: Музеј града Београда.

Petrović, P. 1979

Naissus-Remesiana-Horreum Margi, in: *Inscriptions de la Mésie Supérieure*, vol. IV, Beograd: Centre d'études épigraphiques et numismatiques de la Faculté de philosophie de l'Université de Beograd.

Петровић, П. 1981

О снабдевању римских трупа на ђердапском лимесу, *Сџаринар XXXI*: 53–63.

Petrović, P. 1986

Timacum Minus und die Kastelle im Timok-Tal, in: *Studien zu den Militärgrenzen Roms 3. 13. Internationaler Limeskongreß – Aalen 1983. Forschungen und Berichte zur Vor und Frühgeschichte in Baden-Württemberg 20*: Stuttgart, 514–518.

Петровић, П. 1991

Classis Flavia Moesica на Дунаву у Горњој Мезији, *Сџаринар XLII*: 207–216.

Петровић, П. 1993

Naissus – задужбина цара Константина, у: *Римски царски прагови и њалаије у Србији*, (ур. Д. Срејовић, Београд: Галерија САНУ, 63–69.

Петровић, П. 1995

Римски лимес на Дунаву у Доњој Панонији, *Фрушка Гора у античко доба*, (ур.) Н. Тасић, Нови Сад: Матица Српска, 9–32.

Petrović, P. and Vasić, M. 1996

The Roman Frontier in Upper Moesia: Archaeological Investigations in the Iron Gate Area – Main Results, in: *Roman Limes On the Middle and Lower Danube*, (ed.) P. Petrović, Belgrade: Archaeological Institute, 15–26.

Pilipović, S., Milanović, Lj. 2016

The Jonah sarcophagus from Singidunum: a contribution to the study of early Christian art in the Balkans, *Classica et Christiana* 11: 219–239.

Pollitt, J. J. 1986

- Art in the Hellenistic Age*, Cambridge, Cambridge University Press.
- Pop-Lazić, P. 1977**
A Votive Plate of Jupiter Dolichenus, *Archaeologia Iugoslavica* XVIII: 41–44.
- Pop-Lazić, S. 2002**
Nekropole rimskog Singidunuma, *Singidunum* 3: 7–100.
- Pop-Lazić, S. 2005**
Novi nalazi antičkih grobova u Singidunumu, *Singidunum* 4: 125–136.
- Pop-Lazić, S. 2012**
Some observations on lead figurines of the goddess Venus in the area between Sirmium and Viminacium, *Сѡаринар*, LXII: 151–164.
- Поповић, В. 1967**
Увод у топографију Виминацијума, *Сѡаринар* XVIII: 29–53.
- Роровић, В. 1987**
Die Süddanubischen Provinzen in der Spätantike vom Ende des 4. bis zur Mitte des 5. Jahrhunderts, in: *Die Völker Südosteuropas im 6. bis 8. Jahrhundert*, (ed.) B. Hänsel, München: Selbstverl. der Südosteuropa-Gesellschaft: 95–139.
- Роровић, В. 1993**
Sirmium, a town of emperors and martyrs, in: *Roman Imperial Towns and Palaces in Serbia*, (ed.) D. Srejić, Belgrade: Gallery of the Serbian Academy of Sciences and Arts, 15–27.
- Роровић, И. 1997**
Les productions officielles et privées des ateliers d'orfèvrerie de Naissus et de Sirmium, *Antiquité Tardive* 5, 1997: 133–144.
- Поповић, И. 1988**
Античко оруђе од јовжђа у Србији, Београд, Народни музеј.
- Поповић, И. 2001**
Касноантички и рановизантијски накит од злата у Народном музеју у Београду, Београд: Народни музеј у Београду.
- Роровић, И. (ed.) 2005**
Šarkamen (Eastern Serbia): A Tetrarchic Imperial Palace. The Memorial Complex, Belgrade: Archaeological Institute.
- Поповић, И. 2005**
Дијадема на Константиновом портрету из Ниша: настанак и развој нове царске инсигније, у: *Ниш и Византија / Niš and Byzantium III*, (ур.) М. Ракоција, Ниш: Град Ниш, ДИГП Просвета, 103–117.
- Роровић, И. 2007**
Šarkamen – eine Residenz- und Begräbnisstätte aus der Zeit des Maximinus Daia, in: *Roms Erbe auf dem Balkan. Spätantike Kaiservillen und Stadtanlagen in Serbien*, (eds.) U. Brandl, M. Vasić, Mainz am Rhein 2007, 80–95.
- Роровић, И. (ed.) 2011**
Felix Romuliana – Gamzigrad, Beograd: Institute of Archaeology, Institute for Theological Research.
- Роровић, И. 2013**
Head of Carus (?), Cat. 21; Head of a tetrarch, Cat. 23; Portrait of Galerius, Cat. 24; Portrait of a diarch, Cat. 26, in: *Constantine the Great and the Edict of Milan 313. The Birth of Christianity in the Roman Provinces on the Soil of Serbia*, (eds.) I. Popović, B. Borić-Brešković, Beograd: National Museum in Belgrade, 290.
- Роровић, И. 2016**
Porphyry Sculptures from Sirmium, *Antiquité Tardive* 24: 371–390.
- Поповић, И. 2017**
Порфирне скулптуре из Сирмијума, *Зборник Мајице српске за класичне студије* 18: 115–131.
- Роровић, И. 2017**
Porphyry – power of emperors and dignity of gods. Sculptures from Roman towns and palaces in Serbia, Belgrade: Institute of Archaeology.

Popović, I. 2018

The signs of the new Imperial ideology and the porphyry sculpture / I segni della nuova ideologia imperiale e la scultura in porfido, in: *Treasures and Eperors. The Splendour of Roman Serbia / Tesori e imperatori. Lo splendore della Serbia Romana*, (eds.) I. Popović, C. Tiussi, M. Verzár, Aquileia: Gangemi per Fondazione Aquileia, 68–79, cat. 15–31.

Popović, M. 1997

Dosadašnja otkrića i mogućnost daljih istraživanja, *Singidunum* 1: 1–20.

Поповић, С. (ур.) 2014

Јагодин мала – касноантичка некропола = Late antique necropolis Jagodin mala, Ниш: Народни музеј Ниш.

Премк, А. 1992

Производња раноримске керамике у Сирмијуму, *Зборник Народног музеја XIV-1*: 363–375.

Price, S. 2012

Religious Mobility in the Roman Empire, *The Journal of Roman Studies*, 102: 1–19.

Pröttel, P. M. 1991

Zur Chronologie der Zwiebelknopffibeln, *Jahrbuch des Römisch-Germanischen Zentralmuseums Mainz* 35/1: 347–372.

Radman-Livaja, I. 2004

Militaria Sisciensia: Nalazi rimske vojne opreme iz Siska u fundusu Arheološkoga Muzeja u Zabrebu, Zagreb: Arheološki muzej u Zagrebu.

Raičković, A. 2007

Keramičke posude zanatskog centra iz Viminacijuma, Beograd: Arheološki institut.

Raičković, A. 2012

Keramičke posude iz grobova tipa Mala Kopašnica Sase, neobjavljena doktorska disertacija, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu.

Raičković, A. i Redžić, S. 2006

Keramičke i opekarske peći Viminacijuma – lokacije Pećine i Livade kod ćuprije, *Arheologija i Prirodne nauke* 1: 81–106.

Raičković Savić, A. i Bogdanović, A. 2017

Keramika iz bunara sa prostora viminacijumskog amfiteatra – rezultati obrade materijala iz 2014. godine, u: *Arheologija u Srbiji, Projekti Arheološkog instituta u 2014. godini*, (ur.) I. Bugarski, N. Gavrilović Vitas, V. Filipović, Beograd: Arheološki institut, 148–152.

Ratković, D. 2007

Fragment eines männlichen, Kat. I.4.6, in: *Konstantin der Graosse – Imperator Caesar Flavius Constantinus*, (eds.) A. Demandt, J. Engemann, Trier: Konstantin – Ausstellungsgesellschaft Trier und Verlag Philipp von Zabern, Mainz.

Ratković, D. 2013

Parade helmet Cat. 53, in: *Constantine the Great and the Edict of Milan 313. The Birth of Christianity in the Roman Provinces on the soil of Serbia*, (eds.) I. Popović and B. Borić-Brešković, Belgrade; National Museum, 303.

Ratković, D. 2018

Head of Albinus, Cat. 13, Head of Macrinus, Cat. 14, Parade helmet, Cat. 10, 11, 12, in: *Treasures and Emperors. The Splendour of Roman Serbia = Tesori e imperatori. Lo splendore della Serbia Romana*, (eds.) I. Popović, C. Tiussi and M. Verzár, Aquileia 2018, 170–172.

Redžić, S. 2013

Rimske pojasne garniture na tlu Srbije od I do IV veka, neobjavljena doktorska disertacija, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu.

Redžić, S. Milovanović, B. i Danković, I. 2017

Zaštitna arheološka iskopavanja na lokalitetu Više grobalja (Viminacijum), u: *Arheologija u Srbiji. Projekti Arheološkog instituta u 2014. godini*, (ur.) I. Bugarski, N. Gavrilović-Vitas i V. Filipović, Beograd: Arheološki institut, 87–92.

Рогић, Д. 2014

Технолојија античкој зидној сликарској на територији Србије, необјављена докторска дисертација, Филозофски факултет, Универзитет у Београду.

Rogić, D. i Bogdanović, I. 2012

Slikana dekoracija zida arene amfiteatra u Viminacijumu, u *Arheologija u Srbiji: Projekti Arheološkog instituta u 2011. godini*, (ur.) D. Antonović, S. Golubović i V. Bikić, Beograd: Arheološki institut, 46–49.

Swan, V. G. 1984

The pottery kilns of Roman Britain, Royal Commission on historical monuments, supplementary series 5, London: Her Majesty's stationery office.

Sebesta, J. L. 2001

Symbolism in the Costume of the Roman Women, in: *The World of Roman Costume*, (eds.) J. L. Sebesta and L. Bonfante, Madison: The University of Wisconsin Press, 46–53.

Seek, O. 1905

Geschichte des Untergangs der antiken Welt II, Stuttgart: J. B. Metzlersche Verlagsbuchhandlung.

Seeck, O. 1919

Regesten der Kaiser und Päpste für die Jahre 311 bis 476 n. Chr., Stuttgart: Metzler.

Seston, W. 1946

Dioclétien et la Tétrarchie, Paris: De Boccard.

Smith, R. R. 1997

The Public Image of Licinius I: Portrait Sculpture and Imperial Ideology in the Early Fourth Century, *The Journal of Roman Studies* 87: 170–202.

Sommer, S. 2009

Amphitheatres of Auxiliary Forts on the Frontiers, in: *Roman amphitheatres and Spectacula, a 21st Century Perspective: Papers from an international conference held at Chester, 16th-18th February, 2007*, (ed.) T. Wilmott, Oxford: Archaeopress, 47–62.

Спасић-Ђурић, Д. 2002

Виминацијум, главни град римске провинције Горње Мезије, Пожаревац: Народни музеј Пожаревац.

Sreјović, D. 1993

Tetrarch (Licinius), Cat. 72, in: *Roman Imperial Towns and Palaces in Serbia*, (ed.) D. Sreјović, Belgrade: Gallery of the Serbian Academy of Sciences and Art, 231.

Sreјović, D. 1994a

A Porphyry Head of Tetrarch from Romuliana (Gamzigrad), *Сџаринар* XLIII–XLIV: 41–47.

Sreјović, D. 1994b

The Representations of Tetrarchs in Romuliana, *Antiquité Tardive* 2: 143–152.

Sreјović, D. 1995

Diva Romula, divus Galerius, in: *The Age of Tetrarchs* (ed.) D. Sreјović, Belgrade: Gallery of the Serbian Academy of Sciences and Art, 295–305.

Срејовић, Д. и Цермановић-Кузмановић, А. 1987

Римска скулптура у Србији, Београд: Филозофски факултет, Центар за археолошка истраживања.

Sreјović, D. and Vasić Č. 1994a

Emperor's Galerius's buildings in Romuliana (Gamzigrad, eastern Serbia), *Antiquité Tardive* 2, 1994: 123–141.

Sreјović, D. and Vasić Č. 1994b

Imperial Mausolea and Consecration Memorials in Felix Romuliana (Gamzigrad, East Serbia), Belgrade: Filozofski fakultet, Centar za arheološka istraživanja.

Stein, E. 1968

Histoire du Bas-Empire I, Amsterdam: A. M. Hakkert.

Stojić, G. 2015

Nalazi bula sa nekropola Viminacijuma, Master rad, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu.

Faedo, L. 2000

I porfidi: imagines di potere; Busto con ritratto imperiale non pertinente; Torso di togato, Torso di clamidato, Cat. 220, 215, 217, in: *Aurea Roma. Dalla città pagana alla città cristiana*, (eds.) S. Ensoli, E. La Rocca, Roma: L'Erma di Bretschneider, 61–65, 563–564, 561–562.

Falkiner, R. 2012

Mystery Red Head Identified, *Minerva* 2012, November/December, 6.

Ферјанчић, С. 2013

Константијин (306–337), Београд: Службени гласник.

Ferjančić, S., Korać, M. and Riel, M. 2017

New Greek and Latin Inscriptions from Viminacium, *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik* 203: 235–249.

Futrell, A. 2001

Blood in the Arena: The Spectacle of Roman Power, Austin: University of Texas Press.

Hannestad, N. 1988

Roman Art and Imperial Policy, Aarhus: Aarhus University Press.

Harris, W. V. 1980

Roman Terracotta Lamps: Organisation of an Industry, *The Journal of Roman Studies* Vol. 70: 126–145.

Hersch, K. K. 2010

The Roman Wedding: Ritual and Meaning in Antiquity. Cambridge: University Press.

Свјетићанин, Т. 2000

Grnčarska radionica u Singidunumu, *Singidunum* 2: 245–254.

Цвјетићанин, Т. 2001

Глеђосана керамика Горње Мезије, Београд: Народни музеј Београд.

Сермановић-Кузмановић 1963

Die Denkmäler des thrakischen Heros in Jugoslavien, *Archaeologia Jugoslavica*, 4: 31–57.

Цермановић-Кузмановић 1984

Текија (Transdierna) нека разматрања, *Старинар*, XXXIII–XXXIV: 337–353.

Courtney, E. 2013

A Commentary on the Satires of Juvenal. Berkeley: California Classical Studies.

Црнобрња, А. Н. и Симић, З. 2006

Североисточна некропола Сингидунума, *Годишњак рада Београда* LIII: 11–31.

Татић-Ђурић, М. 1964

Златни налаз из Вишњице, *Зборник Народној музеја* IV: 185–192.

Тодоровић, Ј., Кондић, В. и Биргашевић, М. 1956

Археолошка налазишта у Београду и околини, *Годишњак Музеја рада Београда* III: 75–98.

Томовић, М. 1992

Roman Sculpture in Upper Moesia, Belgrade: Institute of Archaeology.

Томовић, М. 2005

The memorial complex, in: *Šarkamen (Eastern Serbia): A Tetrarchic Imperial Palace. The Memorial Complex*, (ed.) I. Popović, Belgrade: Archaeological Institute, 19–58.

Tóth, I. 1973

Destruction of the Sanctuaries of Iuppiter Dolichenus at the Rhine and in the Danube region (235–238), *Acta Archaeologica*, XXV, fasc. 1–2: 109–116.

Cambi, N. 2016

Dioklecijan. *Vir prudens, moratus callide et subtilis ili inventor scelerum et machinator omnium malorum. Povijesne kontrovrze i današnje dileme / Diocletian. Vir prudens, moratus callide et subtilis or inventor scelerum et machinator omnium malorum. Historical controversies and current dilemmas*, Split: Književni krug.

Cambi, N. 2017

Dioklecijanov lik između realnosti i transcedencije. Artistički, ikonografski i socio loški aspekti / The Image of Diocletian between Reality and Transcendence. Artistic, Iconographic and Sociological aspects, Split: Književni krug.

Čerškov, T., Jeremić, G. and Vitezović, S. 2016

Zoomorphic decorations from osseous materials from Naissus (Niš), in: *Close to the bone. Current studies in bone technologies*, (ed.) S. Vitezović, Belgrade: Institute of Archaeology, 104–111.

Welch, K. E. 2009

The Roman Amphitheatre: From Its Origins to the Colosseum, New York: Cambridge University Press.

Wescher, C. 1868

Fragments inédits de l'historien grec Priscus relatifs au sièges de Noviodunum et a la prise de Naïssos, *Revue archéologique* 18: 86–94.

Wileman, J. 2005

Hide and Seek: The Archaeology of Childhood, Stroud: Tempus.

Wilkes, J. 2005

Roman Danube: An Archaeological Survey, *Journal of Roman Studies* 95: 124–225.

Wilkes, J. 2009

Diocletiana and Dalmatia: An enigma of identity, in: *Dioklecijan, tetrarhija i Dioklecijanova plača. O 1700. Obljetnici postojanja = Diocletian, Tetrarchy and Diocletian's Palace. On the 1700th Anniversary of Existence*, (ur./eds.) N. Cambi, J. Belamarić, T. Marasović, Split: Književni krug, 335–343.

Wokaunn, M. and Manenica, H. 2010

Medicina starog Rima: U povodu izložbe rimskih medicinskih instrumenata u Arheološkome muzeju Narona u Metkoviću, *Medicus* (1330–013X), Vol. 19, No. 2, Kardiologija: 241–249.

CIP – Каталогизација у публикацији –
Народна библиотека Србије, Београд

904:725.182“652“(497.11)

94(37)

РИМСКИ Лимес и градови на тлу Србије /
[уредници Миомир Кораћ, Стефан Поп-Лазих] ; [превод
Милица Тапавички Илић, Татјана Поповић-Дугалић,
Јелена Витезовић] = Roman limes and cities on the territory of
Serbia / [editor-in-chief Dušan Otašević] ; [translation Milica
Tapavički Ilić, Tatjana Popović-Dugalić, Jelena Vitezović]. –
Београд : САНУ : Археолошки институт = Belgrade : Serbian
Academy of Sciences and Arts : Archaeological institute, 2018
(Beograd : Digital art). – 389 str. : ilustr. ; 24 cm. - (Галерија
Српске академије наука и уметности = Gallery of the Serbian
Academy Sciences and Art ; 145)

Упоредо срп. текст и енгл. превод. – Тираж 500. –
Библиографија: стр. 191–207.

ISBN 978-86-7025-793-1 (САНУ)

ISBN 978-86-6439-042-2 (АИ)

а) Археолошки налази, римски – Србија – Зборници

б) Римска држава – Лимес – Србија

COBISS.SR-ID 272072460